

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korong,
Egy hóra 2 korong

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korong,
Egy hóra 2 k. 10 f.

HÍRDETÉSEK:
Egy sorra 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 552.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, április 14.

Megállott az oroszok kárpáti offenzívája.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Oroszoknak Kárpátokban körülbelül március huszadika óta tartó offenzívája az egész harovonalon megállott, amidőn a husvéti elkecsereedett harcokban az ellenfél részéről a Laboro és Ondawa völgyben nagy erővel megkísérelt áttörése meghiúsult. Az ellenség az Erdős-Kárpátokban csak az uzsoi szoros mindkét oldalán próbált meg újabb előrenyomulást, de itt is a legutóbbi napokban az oroszok minden támadását az ellenség nagy veszteségei mellett visszaverték. Egyébként a helyzet változatlan. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Heves francia támadás a Maas és Mosel közt.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A franciák azt állítják, hogy százötven bombát Sébahnhofra és Giesereibrüggerre dobtak. Valóság az, hogy kilenc bomba esett Ostende környéken és kettő Brüggénél, anélkül, hogy kárt okoztak volna. Mi válaszul erre ma éjjel bőségesen dobtunk bombákat az angolok által megszállott Operinghe, Hasebrouck és Cassel helységekre.

Berrysur-Bachnál a franciák ma éjjel árkaik egyikébe hatoltak, de nyomban ismét kiverték őket.

Reimstől keletre az ellenséges repülőknek egy támadása meghiúsult.

Snippestől északra ismét bődítő gázokat fejlesztő lövedéket használtak ellenünk.

Maas és Mosel között a franciák támadásait egyes helyeken heves-séggel, de sikertelenül folytatták. A délelőtti órákban Maizereynél, Verduntól keletre három támadás a franciák legsúlyosabb veszteségei mellett tüzelésünkben összeomlott. Déiben és este Marchevidenél, Maizereytől dényugatra ellenünk intézett támadásokat, amelyeknél ellenség erős oszlopokat mutatott, ugyanaz a sors érte. Pitymalatkor Maizerey-Marchevillei harovonál ellenünk intézett támadást ellenség igen jelentékeny veszteségei mellett ismét visszavertük.

Bois de Pretreben éjjel-nappal elkecsereedett harcok folytak, amelyek közben lassan tért nyertünk.

Hartmannswellerkopftől délre tegnap este franciák egy támadását visszavertük.

Keleti hadszíntér:

Keleten a helyzet nem változott. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A véres üzlet.

Arad, április 18.

Az amerikai Kossuth-dollárok az emlékei annak a nimbusznak, amely az Egyesült-Államokat valaha körülvette. A szabadság országát, ahol lelkes önzetlenséggel, nemes fölbuzdulással vették körül a szabadság hőseit, akármilyen messziről való nemzet fia volt is!

Amerika mai dollárjainak tulajdonképpeni része, a milliárdok nagy halomja egész más impressziókat kelt. Ezek a dollárok vér- és halottszagok. Vérfolt nem érte a bankjegyek círadás papírját, halottak zsebében nem voltak, mégis megérzik rajtuk annak a rengeteg vérnek erjedő illata, amelyet az európai csatatereken esurgatnak patakokba, folyókba, óriás tengerikben s messziről árad le róluk azoknak a feloszló halottaknak szaga, akik a milliók csatáin hullottak el. Mert ennek a vérnek és ezeknek a halottaknak árán tiszszerezte, százszorozta, vagy kétszázszorozta meg Amerika a dollárjait. Fegyvereket, munióit és egyebet szállított az entente országainak, megállapítván, hogy az ilyen semlegesség a legjobb üzlet.

Az Unió szabad polgára pedig elkönyvelvén ezen üzletek gazdag hasznát, elment a meetingre, ahol polgártársaival versenyt borzadott az európai háborúk szörnyűségei fölött és hozzájárult a határozati javasla-hoz, amely a béke mellett foglalt állást.

Az amerikaiaknak ezt a szemfor-gatását kemény, de őszinte szavakkal ítélte el Beveridge szenátor előtt Tirpitz, a német admirális. Megmondta: annak, hogy ilyen sokáig tart a háboru, Amerika az oka. Ha Amerika nem táplálja fegyverrel és lövészerrel az entente-ot, a fegyverzajnak talán már vége lenne.

A szenátor nem felelte rá: hja, *business is bussines*. A minthogy nem is felelhetett volna. Az üzleti érdek-

nek csak addig van jogosultsága, a mig az a tisztesség korlátain belül érvényesül, a mig az mások anyagi vagy másminő romlásával nem jár. Az olyan üzlet, a melynek sikere százezrek pusztulását, milliók nyomoruságát, kimondhatatlan szenvedéseit követeli meg vagy vonja maga után, a legocsmányabb üzlet, a leg-aljasabb pénzszerzés, a legundokabb nyereség. Még olyan országnak se szabadna ehhez nyulnia, a melynek más módja a boldogulásra, a föllendülésre nincsen; hát még Amerikának, a mely a rendes, becsületos uton is az ipari fejlődés oszlopontjára jutott!

Vajjon mikor támad föl a szabad Amerika polgáraiban az irtózat ettől a szennyes üzlettől! Mikor fogja kimondani a nagy szót, a mely minden békeközvetítésnél, platonikus ajánlatnál, álszenteskodó békedemonstrációnál többet ér. Ezt a szót: *elég!* Az acéltröszt nem gyárthat több ágyut, puskát, a dinamitröszt több robbanószert és a többi tröszt egyéb hadiszert. Nem adunk több eszközt az öldöklésre, a háboru kinyújtására, az indulatok harcára. Ebből érte meg Európa, hogy a harcnak vége legyen, s akár érte, akár nem érte, végének *kell* lenni!

Ezt a hangot várjuk Amerika szabad polgáraitól. Azoktól, a kik maguk is európai ivadékok, és a kik a most harcban álló nemzetek kivándorolt fiaival gyarapodtak, nőttek, s azok munkája által gazdagodtak. Németország egész kis tartományra valót adott nekik, s Ausztria-Magyarország nem sokkal kevesebbet. Szabad Amerikának azt a háborut, a mely ennek a két államnak a sorsa ellen tör, csak üzleti érdekből is támogatni? Es lehet-e Amerikának a világtörténelem előtt elviselnie a ret-

tentő felelősséget azért, hogy módjában lett volna, módjában lenne a további vérontást megakadályozni, s csak azért nem teszi, mert még — nem keresett eleget?

Ellenséges gránáttól felgyújtott lőszervonat.

(Tüztengerben megmentett muníció. — A hős zászlós bravúrja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 13.

A faszorban, a klenaki pályaudvarból alig 500 lépésre délkelet felé a tábori ágyúezred harmadik ütege a szerb tűzérsséggel elkecseregetett harcot folytatott. Egyszerre a pályaudvar felől rettenetes detonáció hallatszott, a mely még az ágyuk dörgését is tuharsogta. Óriási láng csap az ég felé, hasonló valami kísérteties tüzijátékhoz. Mi is történt? Egy teljesen megrakott lőszervonatra, a mely még az állomáson volt, becsapott egy ellenséges gránát.

Lobogó lánggal ég a felrobbant kocsi, a tűz dühösen terjed, pokoli dörgéssel már a második kocsi is levegőbe repül. Az egész, igen értékes, gyalogsági és tűzérsségi lőszervonattal alaposan megrakott vonat teljesen elveszettnek látszott.

Ekkor Abrudbányai Ede dr. tartalékos zászlós századosától engedélyt kér, hogy a vonatot megmentésére legalább kísérletet tehessen. A százados, a kinek ütegeinek ütökötét vezetnie kell és maga el nem mehet, csak igen kétes érzelmekkel tudja jóváhagyni zászlósának merész tervét. Hiszen szívesen senki sem küldi embereit a halálba. De hosszú megfontolásra nincs idő. Abrudbányai zászlós máris rohan a rüstkől eltakart állomás felé, két hajtótűsére és a szomszéd üteg egy tizedese követi.

A ropogó, halált és veszedelmet okádó vonat minden embert elriasztott közeléből, a vasuti személyzet közül egyet sem találni, a mozdonyvezető ott fekszik holtan a vágány mellett és a fűtő a mozdonyt az állomásról kivezette. Szerencsére még nem jár messze, teljes erőből futva elérik a gépet, a zászlós felugrik és megparancsolja a fűtőnek, hogy térjen vissza azonnal az állomásra. A fűtő szót fogad. E közben már 6 kocsi ég, izzó lövedékrészek vihar ostromozta szikraesőként töltik be a levegőt, oly dühvel és erővel, hogy hatásukat még 1500 lépésnyire is lehetett érezni. És most elérik a mohón égő lángok a nehéz tatarok lőszervonát, az egész állomás nem más, egy izzó kráternél, teli füsttel és lánggal, robbantásokkal és halálos veszedelemmel. De Abrudbányai zászlós szíve erős, vissza már nem lehet fordulni, ha életét már egyszer kockáztatta, akkor e játékot meg fogja nyerni. És majdnem meseképen hangzik, hogy a vitéz fiatal embernek sikerült nem kevesebb mint 14 a legnagyobb veszélyben forgó kocsit lekasztani és a mozdony segítségével biztonságba hozni. Mily hatalmas, értékes mennyiségű lőszert jelent az a 14 kocsi, ezt nem kell közelebb leírni. De még mindig azt hiszi a merész zászlós, hogy dolgát még nem végezte el teljesen. Alig, hogy a kocsikat biztonságba tudta, megint visszatér a most minden oldalról égő állomásra, hogy a raktárakba elhelyezett lőszervonattal szintén megmentse. De még az ő merészsége is hiába valónak bizonyult, a lángoknak áttörhetetlen fala nem enged senkit a raktárakhoz. Abrudbányai zászlós az I. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerte és egyidejűleg előléptették hadnaggyá.

Csata az Északi-tengeren?

(Amerika béne. — Anglia muníció hiánya.)

Távírási-tudósítás.

London—Berlin, április 13.

Stockholm. Svéd lapok jelentése szerint hírek érkeztek arról, hogy az Északi-tengeren nagy ütközet van kifejlődőben. Még nincsenek közelebbi részletek.

Krisztiania. A Dagblad-nak jelentik április 10 ike kelettel: Tegnap késő este tengeri csata volt mintegy tíz kilométernyire Bergen városától Store Sartor közvetlen közelében. Tisztán lehetett hallani az ágyuk dörgését és hatalmas fényoszlopok világították meg a tengert.

A Morgenbladet bergeni levelezője nem tudott részleteket közölni a tengeri csatáról.

A bergeni térparancsnoksághoz szintén kérdést intéztek a felől, vajon tényleg tengeri csata volt-e Bergen közelében. A térparancsnokság azt a választ adta, hogy a tengeri csatáról nincsenek részletek, de innen is igen jól hallották az ágyuk dörgését.

Egyidejűleg Haugesundból is jöttek távíratok Krisztianiaiba, a melynek értelmében utban lévő norvég hajók is jelentést tettek arról, hogy este felé északi irányban nagy tengeri csata lehetett. A tengeri csata estétől késő éjfélig tartott.

Zeppeinek az Északi-tengeren.

Berlin. A Tagliche Rundschau jelenti, hogy az Északi-tengeren két Zeppeint láttak Schiermonnikoogtól északra.

Hivatalos jelentés a kereskedelmi hajók vesztéséről.

London. Az admirális közli, hogy a tengeralattjárók blokádja óta harminchét brit kereskedelmi hajó és hat halászhajó esett áldozatul cirkálóknak, aknáknak és tengeralattjáróknak. Az elsüllyesztett hajók tonnatartalma összesen 100.987, az elvesztett halászhajóké pedig 1208. A hajóközlekedések száma 10.194 volt a blokád alatt. Az első héten tíz hajót, a másodikon egyet, a harmadikon négyet, a negyediken nyolcat elsüllyesztettek el. Három hajó torpedót kapott, de még elérhette a kikötőt, az ötödik héten három hajót elsüllyesztettek, egy elvergődött a kikötőig, a hetedik héten pedig öt hajót vesztettünk.

London. A gabonaberítel Angliában március hónap folyamán négy millió font sterlinggel, a hasimpot egy és fél millióval, a nyers gyapju két és egynegyed millióval emelkedett. A vas és gyapot háromnegyed millióval visszaesett és a gyapotáru kivitele négy és fél millióval csökkent. A gépxport két millióval esett vissza, vas- és acélárakat pedig egymillióval kevesebbet vittek ki. Az import általában véve emelkedett 1915. első negyedében, míg az export ennek az évnek az első három hónapjában negyvenkilenc font sterling visszaesést mutat a múlt esztendő ugyanezen időszakához viszonyítva.

Nincs elég muníció Angliában.

London. A lapok George Macaulay Booth személyével foglalkoznak, akit a kormány az ipari helyzet megjavítására delegált, különösen a hadfelszerelési üzemek körül tapasztalt visszaélések indokából. Booth megbízatása általános feltűnést keltett, de nem sok reményt fűznek hozzá, annál kevésbé, mert a szervi bajokat eltüntetni egy embernek nem állhat módjában.

A Times vezércikkben ezt írja róla:

Booth kétségkívül rendkívül erélyes és megbízható üzletember. Kétségtelen, hogy a hadügyi hivatal támogatására számíthat abban a tekintetben, hogy a muníciógyártás céljaira megfelelő mennyiségű munkást biztosítson. Lord Kitchener rekrutálási irodája konkurenst kap, de nem tudjuk, hogyan képzei a hadügyi hivatal és az admirális a kérdés megoldását. Sokkal célszerűbb volna, ha a kormány tehetetlenségét kritizálnák, mintsem a munkások eljárását. A hadügyi hivatal túl sokat akart egyszerre produkálni, ennek ellenére azonban Franciaországban nehezebb körülmények között is több eredményt értek el, a német ipar helyzete pedig minden figyelemre érdemes, annyira megkönnyíti Németország egyetemes akcióját.

Zavarok a munkássztrájk miatt.

London. A londoni munkásság körében újabb bérmozgalom van kialakulóban. A tolgolytáborok körül dolgozó munkások Hawickban sztrájkba léptek, úgy, hogy katonákkal kellett őket pótolni.

London. A Daily Mail jelenti: Több skót állami hatóság és kerületi bizottság elutasította azt a kérelmet, hogy katonaköteles korban lévő munkások bérét emeljék.

London. Az angol bányamunkásszövetség végrehajtó bizottsága gyűlést tartott, amelyen a munkások husz százalékos bérjavításának kérdésével foglalkoztak. A munkások ragaszkodnak kívánságukhoz s a helyzet igen komoly.

Amerika hosszabbítja meg a háborút.

Berlin. Beveridge, amerikai szenátor Berlinben volt és beszélt Tirpitz admirálissal, a német flotta parancsnokával. A tengernagy egész őszintén kijelentette előtte, hogy Amerika az oka a háboru tulságos hosszú tartamának, mert eleséggel és hadiszerekkel látja el a hármass entente államait. Ha Amerika nem küldene löport, ágyukat és eleséget a mi ellenségeinknek, a háboru nagyon hamar véget érne. Fölvetem a kérdést: Vállalja-e ezért a felelősséget Amerika? Azt hiszem, hogy azok a jó, derék emberek az Egyesült-Államokban, a kik most annyi sokat beszélnek a békéről, egyszer igazán arra is gondolhatnának, hogy Amerika látja el löporral, ágyukkal és eleséggel a mi ellenségeinket, tehát mindazzal, a mi a háboru folytatásához szükséges és hogy Amerika hamarosan véget vehetne a háborunak, ha igazán akarná.

Amerikai munkások béke mozgalma.

Hága. A Times jelenti Washingtonból: Egy Newyorkban tartott munkásgyűlés elhatározta, hogy delegátusokat küld az európai és amerikai munkásvezetők konferenciájára. A gyűlés a norvici munkásokonvénthez és a francia munkásokhoz táviratokat küldött és elhatározta, hogy érintkezésbe lép az amerikai munkásoköderáció elnökeivel: Gomperssel és La Follettel szenátorral.

Goltz pasa és Pau tábornok találkozása. Kopenhágából jelentik: Pétervári híradás szerint Ruszosukba véletlenül egyszerre érkeztek meg Goltz pasa és Pau tábornok. A véletlen eset nagy zavarba ejtette a bolgár vasuti hatóságot, melynek csak nagynehezen sikerült elkerülhetővé tenni a két személyiség találkozását. Végre nagynehezen úgy intézkedtek, hogy miközben Goltz pasa a szalonkocsi egyik ajtaján távozott, Pau tábornok a vagonnak egy másik ajtaján szállt föl a vonatra.

El kell vinni a flottát a Dardanellákból.

(Afrikai birtokát védi Franciaország. — D'Amade tengernagy távozásának titka.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Róma, április 13.

Marokkót elveszték a franciák.

Berlin. Marokkóban a franciák végveszedelemben vannak. A benszülöttek megszéllották Agadirt.

Elvonul az entente-előtte a Dardanelláktól.

Róma. Az entente-barát Messagero című lap szerint a Dardanellák estromát elhalasztották. Háromezázszáznyi szárazföldi sereg szükséges, amelyet most seholsem nélkülözhetnek. Az entente flottája egyelőre másutt fog működni, de nem távol a Dardanelláktól.

(Ez a nem „távol” Észak-Afrika partjai lesznek, ahol a francia gyarmaturalmat végveszedelem fenyegeti.)

Szentanu az ostromról.

Konstantinápoly. Az Osmanischer Lloyd haditudósítója jelenti a gallipolii főhadiszállásról:

Április 9. A Dardanellákban ma minden akció szünetelt, a helyzet változatlan.

A nap szenzációja két kémjelentés. Az egyiket kipróbált kapitányunk hozta, aki már több ízben volt Lemnoson görög halárusnak öltözve. Tegnap ismét Lemnoson töltötte a napot, mivel hetivásár volt és a tömegben könnyebben elsiklott. Jelentése a következőkről számol be:

— Az angolok hétszáz emberevőt szállítottak az utolsó napokban Lemnosra. Ezek a tonga, tboa és tanusbu törzsekből származnak. Az a szándékuk, hogy ezeket a katonának használhatatlan embereket szállítsák első sorban partra. Egy korcsmában is voltam, ahol angol tisztek szöktak inni. Itt tudtam meg egy beavatott őrnagytól, hogy D'Amade generális távozásának voltaképpen nem az összekülönbözés az oka, ez csak szcenirozva volt. Távoznia azért kellett, mert őreá és a parancsnoksága alatt álló huszonegyezer emberre Marokkóban, főleg Tanger körül nagy szükség van. Mint ismeretes, hirtelen hajózták be a hadtestet és teljes gőzzel szállították el.

Lemnos lakossága gyűlöli az angolokat, főképpen a tiszteket, különösen azért, mert a görög hatóságokat elkergették.

Egy fiatal főhadnagyunk, mint görög régiségügynök Alexandriában töltött négy napot. Tegnap érkezett vissza a főhadiszállásra és a következőket jelenté:

— Alexandria közelében ötvenezer ember áll behajósásra készen a Dardanellák ellen. Ezek együttesében nem elérendő kombattáns elemek, huszezer ember a gyarmati seregből, többi pedig ausztráliai, indiai és kanadai vegyes elemekből van összetoborozva. Több szállítóhajó is van a kikötőben, továbbá két kórházhajó. Rendkívüli intézkedések történtek arra nézve, hogy senki ne mehessen a csapatok közelébe. Magam is csak úgy tudtam bejutni,

hogy régiségeimet ajánlottam megvétele a tiszteknek.

A törökök előnyomulnak Egyiptomban.

Berlin. A Keletre vonatkozó híreket terjesztőügynökség közli Dzsamal basának, az egyiptomi sereg főparancsnokának a sziriai lakossághoz intézett proklamációját. Dzsamal határozottan megcáfolja azokat a híreszteléseket mintha csapatainak operációját nem kísért volna a kívánt siker és kifejezi meggyőződését, hogy az angol leplezési rendszer ellenére, a török csapatok győzelmes előnyomulása nem lesz eltitkolható. (M. T. I.)

Venizelosz végleges bukása.

Athén. Mjútán Venizelosz két napig tárgyalta pártjával, elhatározta, hogy véglegesen visszavonul a politikától. Azt hiszik, hogy Venizelosznak ez az elhatározása nem fog nehézséget okozni a kormánynak, mert a volt miniszterelnök legutóbbi tapintatlan nyilatkozata folytán sokat veszített tekintélyéből még politikai barátai szemében is. Jól értesült forrás szerint a francia és angol követ főkeresete Venizeloszt a felkérte, ne folytassa támadását az új kormány ellen.

A szerb bolgár határharcok.

Páris. Nisből érkezett hivatalos távirat szerint a strumicai határharcokban a szerb csapatok győzelmével végződtek. A bolgárokat, a kiknek a száma háromezer volt, átkergették a határon. Visszavonulásuk alkalmával a szerb falvakból tuzokat vitték magukkal. A szerbek részéről 5 tiszt és 128 közlegény és altiszt esett el.

Szótia. Az orosz követ közbenjárt a bolgár kormánynál a szerbiai határösszeütközések ügyében. Radoszlavov miniszterelnök azt tanácsolta az orosz követnek, hogyha véget akar vetni a határc incidenseknek, úgy Nisben szóljon fel és ne Szótiában.

Védekezés az élelmiszer uzsora ellen. A következő hirdetés jelent meg: „Ezennel közölném, hogy a város lakossága élelmiszer- és szükségletének biztosítása, valamint az élelmiszer-uzsora megakadályozása céljából a város-területére behozott élelmiszerek árúsítása naponként délelőtt 11 óráig csak a piacokon van megengedve; az azokkal való hálalás, az utcákon és utakon való árúsítás és vásárlás a jelzett piaci idő alatt tiltva van. A piacokon árúsítás alá kerülő élelmiszereknek kofák és kereskedők által való összevásárlás meg van tiltva; a helybéli fogyasztó közhatalmúknak pedig csak a házi szükségletre való bevásárlás van megengedve. Egyezzenre legfőbb egy heti házi szükségletet szabad vásárolni; vendéglősök, szállodák, internátusi vezetők szintén csak egy heti szükségletet szereshetnek be egyszerre. A piacokon elárúsítás alá kerülő élelmiszereknek (tej, vaj, tojás, turó, főzelék), szárnyasok stb.) nem postai polgári forgalomban vasuton, hajón, vagy kocsin a város területén kívül eső helyre való kivitele meg van tiltva. Kivételt csak az utasok által kézi poggyászként vasuton, hajón, vagy kocsin magukkal vitt és saját házi szükségletüket meg nem haladó mennyiségű élelmiszerek képeznek, melyeket az utasok akadálytalanul kiadálhatnak.” — Nehogy elbizsákos magukat az aradi hatóságok, olvassa ezt a célszerű és okos hirdetményt és abban a boldog hitben éljenek, hogy valami jó szellem az ő tudtuk nélkül intézkedett az aradi közönség érdekében, segítünk megírni, hogy ez az erőyes hangu parancs — Temesvárott látott napvilágot.

Szolgabiró a fronton.

(A doktor „protekcója.”)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 13.

Ebben a történetben a nevek egyáltalán nem fontosak. Maga az eset egyike azoknak a mindennapos tragédiáknak, amelyek minduntalan előfordulnak a harctéren.

A szolgabiró, aki annak idején póttartalékosként szolgált, mert családfenntartó volt, a mozgósításkor mint közlegény vonult be ezredéhez. Mint volt póttartalékos, nem is tudott katonai rangjában előrehaladni és mint közbaka szolgált a fronton hűségesen nyolc hosszú hónapig keresztül. Sohasem kérte, hogy tegyenek vele kivételt, maródit nem jelentett soha, ment járőrbe, ha küldték, ütközetekben vett részt és ha a káplár ur kitüntette megszólításával, olyan szíriam haptákba vágta magát, mint otthon a főispán előtt.

A nyolcadik hónapban új doktor jött a csapathoz, régi ösmérőse a szolgabirónak.

A doktor segíteni akart rajta és — bár a szolgabirónak nem volt semmi baja és a háborús strappákat is bírta — úgy találta, hogy nyolc hónapi szakadatlan szolgálata a fronton megérdemelt egy kis nyugalmat: kivette a szolgabirót a csapattól és beosztotta a konyhába.

Két három napig rend volt, senki sem törődött a változással.

Harmadnapra azonban rettenetes haraggal állit be a doktorhoz — a ki épen maródi viselkedést tartott — a százados.

— Miféle vad embert nyomtál a konyhába? Ki az az ember és hogyan került az oda? Mióta az ott van, felfordult a konyhában minden. A szakácsot állandóan pofozza, a felszolgálóhoz hozzávagdálja az edényeket, egész nap lármázik, zsörtöl és a konyhaszemélyzet már inkább hajlandó a frontra menni, mint ennek a vadembernek a basáskodásait tűrni. Ez az ember még ma visszamenjen a csapathoz. Aki úgy tud pofozkodni, annak a csapatnál a helye.

A doktor bevallja bűnét és elmondja a kapitánynak a szolgabiró áthelyezésének történetét. Hogy nem kell rossz néven venni, ha egy kicsit kiabál, basáskodik, hiszen utóvégre mégis csak szolgabiró civilben és meg kell bocsájtani, ha egy kicsit kipassziózza magát, mert nyolc hónapot állott a fronton.

A kapitány, végtelenül emberséges gondolkodású, jó ember, megbékél valamelyest, de azért ragaszkodik hozzá, hogy a szolgabiró menjen vissza a csapathoz.

— Szolgabiró ide, szolgabiró oda, itt katona és nem szolgabiró. Visszamegy a csapathoz. Hanem nem bánom, ne maradjon ott végleg. Holnap reggel kirukkol. Egész nap kiant lesz, estére hazajöhet. De neki nem szabad tudni róla, hogy meddig tart a büntetés.

A doktor tudomásul veszi a százados intézkedését és legelő dolga, hogy siet megnyugtani a szolgabirót: csak egy napig tart a büntetés és azután visszajön ismét mosogatni a konyhába.

Reggel korán volt az indulás. A fel-felé menő csapattal ment a szolgabiró is. Dalolva, jókedvűen ment, hiszen estig tart az egész. Ha jól sikerül, még tűzbe sem kerül.

Estére csakugyan hazajött a szolgabiró. Csöndben, nótassó nélkül. Amint két baka hozta a hordágyon. Mire lehorogtak, már nem volt benne élet. Fejlesztet kapott.

Egy napi fogynak szolgabiró helyett halál lett a büntetés.

A konyha személyzetének — főleg a százados — szorot fent a stróma.

Csapataik által agyonlőtt angol tisztek.

(A fellásadt indiai ezred. — Az Emden megszökött személyzete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 13.

A Kölnische Zeitung a Jáva-szigeti Veltvedenből részletes és hiteles leírást kapott a szingaporei zendülésről egy teljesen szavahihető szemtanútól. Ez a tudósítás egészen más, mint ami eddig angol forrásból nyilvánosságra került a rémes napoknak történetéből.

Február 16-án, kedden kellett volna Európába hajóznia a szingaporei 5. indiai ezrednek. A légénységgel csak hétfőn reggel tudatták ezt. Pótlásukra már vasárnap egy száz főnyi benszülött csapat érkezett a jahorei szultán seregéből. Amikor az indiai ezredben megtudták, hogy Európába viszik őket, rögtön lázongani kezdtek. Banyomultak a tiszti klub helyiségeibe és agyonlőtték az ott talált huszonhét tisztet. Az ezred más csapatai keresztül-kasul járták az utcákat és minden európai embert lelőttek, akivel találkozott. A nőket nem bántották, de egy golyó véletlenül mégis megölt egy angol hölgyet.

A zendülőknek egy husz főnyi csapata délután négy órakor megjelent a német fogolytáborban. A németek egy szabad térségen épen footballt játszottak. Tizenöt önkéntes és egy tiszt őrizte a fogolytábor. Az indusok jellel figyelmeztették a németeket, hogy feküdjenek a földre. A zendülők azután gyilkos tüzet indítottak az angol őrségre, amely néhány perc alatt elesett. A jahorei szultán katonái megfutamodtak a városból, mindössze négy maradt ott, akit azután legyilkoltak az indusok.

A zendülők fölszólították a németeket, tartásnak velük, azonban a foglyok kijelentették, hogy azt nem tehetik, mert becsületzavukat adták, hogy nem szöknek meg. A fölkelők azután a helyőrségi kórházba hatoltak, ahol hét angol és egy osztrák (Hackmeier mulatótulajdonos) volt. Ez utóbbinak megkegyelmezték, a többit azonban lemészárolták.

A német internáltak közül a Markomannia fiatal fűtője, aki az indusok támadásakor nem feküdt le a földre, golyótól találva holtan rogyott össze. Egy Kamr nevű német kormányost pedig egy angol katona golyója sebesítette meg.

A város benszülött lakossága a fölkelőkkel rokonszenvezett. Az Orchard-utcán egy indiai csapat és egy száz főnyi önkéntes szakasz közt harc támadt, amelyben valamennyi angol, aki nem tudott elmenekülni, elpusztult. A fölkelők este már teljes urai voltak a városnak. A fegyverraktár is kezükbe került. A fegyverropogás egész éjszaka tartott. Az európai lakosság a hotelokban elbarikádosta magát, a nőket és gyermekeket pedig gyorsan a Holland és angol postahajókra szállították.

Kedden egész nap tartott a lövöldözés. Este az internáltak táborából megszökött Lauterbach, az Emden tisztje tizennyole matrózzal, továbbá Dahn nagykereskedő. Nyugat felé menekültek és kalandos tengeri út után holland területen kötöttek ki. Egy Schröder nevű német matrózt, akit egy barban fölfedeztek, agyonlőtték. Az angol hatóság minden szökésvény fejére ezer dollárt tűzött ki.

Szerdán délután ötszáz főnyi angol csapat érkezett Ranguszól Szingaporeba és a Tangli-kaszárnyában védelemre rendezkedtek be. Különböző irányban szakaszokat küldtek ki a városba, de nagy veszteség érte őket, mert a föl-

kelők láthatatlanok voltak s a házakból az ablakokon keresztül lövöldöztek az angol katonákra.

Szombaton száz főnyi csapatot tett partra egy japán hajó, azonban csakhamar vissza kellett vinni őket a földéltre, mert vonakodtak az indusok ellen harcolni. Harminc francia matróz sem segített a helyzeten. A polgári lakosság időközben fölfegyverkezett s a fölkelők kezdtek visszavonulni. Ötszáz indus a várostól keletre egy magaslaton levő villában elsáncolta magát, a többi zendülő pedig maláji fejedelemségek területére menekült, amelyektől segítséget akartak kérni.

Ami az angolok a fölkelők kézrekerítéséről jelentettek, merőben valótlan. A helyzet még most is komoly Szingaporeban, bár a fölkelők már nincsenek benn a városban. Hogy a maláji fejedelemségek a zendülőkkel tartanak-e, erről nem szivárgott ki semmi hír, bár valószínű, mert katonaságában nincs angol tiszt. Valamennyi csapat indus benszülött.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Gombaszöghy Ella, a Vigszínház művésznőjének felléptével, Délibáb-utca 7.

Csütörtök: Gombaszöghy Ella felléptével Tündérlaki leányok.

Péntek: A Vigszínház nagy sikert aratott operette-újonsága először: A Zsuzsi kisasszony.

Szombat: A Zsuzsi kisasszony.

* A szinigazgatók szubvenciója. A vidéki szinigazgatók a múlt hét folyamán küldöttségileg keresték fel Tisza István gróf miniszterelnököt s arra kérték, hogy a költségvetésben már megállapított és megszavazott szubvenciójukat, amelyet eddig visszatartottak, utalják ki. A miniszterelnök készséggel megígérte ezt.

— Nagyon természetes — mondotta — hogy az urak a szubvenciót meg fogják kapni. Nem áll az ország úgy, hogy ép a szinigazgatók, színészek szubvencióját kellene visszatartani!

A szinigazgatók lépésének eredményeképp most felhívás ment a vidéki szinistársulatokhoz, hogy kiadásainak és bevételeiknek statisztikáját a kultuszminiszteriumhoz terjesszék fel. Érdekes megemlíteni, hogy az ország huszonkét szinikerülete közt bevétel tekintetében az aradi az idén a tizenegyedik helyen áll.

* A jövő hét vendégei. A színház jövő heti műsorát ismét vendégszereplések töltik ki. Kedden és szerdán az aradi színház egykori ünnepelt primadonnája, Sz. Zsigmondy Anna asszony lép fel a Cigányszerelem és Kis gróf fő nő szerepeiben, csütörtökön és pénteken pedig Gombaszöghy Frida vendégszerepel a Rablólovagban és a Sárga liliomban. Szinre kerül még a jövő héten Gutti Soma dr.-nak Hinderburg Varsóban című szkeccse is.

* A színház hírei. Gombaszöghy Ella, a Vigszínház kiváló művésznője szerdán kezdi meg az aradi vendégszereplését. A művésznő Aradon két legkedvesebb szerepében mutatkozik be a közönségnek. Ma a Tündérlaki leányok Sárkájában és holnap a Délibáb-utca 7. szám Boriska szerepét játssza a művésznő. Kiváló tehetsége diadala vitte a budapesti előadásokat és így az aradi közönségnek alkalma nyílik a fenti két szerep budapesti kreálóját is megismerni. A darab többi szerepei a régi jó kezekben maradnak, kik ugyancsak a legnagyobb sikerre vitték az aradi előadásokat. — Zsuzsika kisasszony. Ez a címe az új Kálmán-operettnak, melyet pénteken mutat be a társulat. A szöveg Martos Ferenc munkája. Két elemet egyesít; romantikus és szentimentalist. A midőn egy bárgyú vidéki lapszerkesztő és egy falusi postás kisasszony szerelmének történetét veti elénk.

és burleszken parodisztikus, egy világhírű tenoristának alakja körül, a ki beleavatkozik a szerelmes pár történetébe. Kálmán Imre ezuttal Bródi Miksa vers szövegeit zenésítette meg, a melyek ritmusban pattogók, rimben frissek és meglepően természetesek. A zene ideális magyar operett muzsika, csodálatosan magyaros a dallamainak lejtése és magyaros szelleme. — A fő női szerepet Pataki Vilma játssza, kinek gyönyörű hangja teljességében fog érvényesülni a szebbnél-szebb melódiákban. Talsekit, a híres tenoristát Gyöző alakítja, a töle megszokott kiváló komikai erővel. Járai egy újságíró szerepébe visz életet, derűt. Kertész, Polgár, K. Pongrác Matild stb. mind külön-külön tudásuk és tehetségük legjavát viszik a színpadra.

* Nordisk slágerek az Apollóban. (Róbert Dienesen felléptek.) Psilander mellett Róbert Dienesen a mozi férfi starja, a ki úgy művészi kvalitásaival, mint elegáns megjelenésével jó hatást tesz minden alkalommal a mozik publikumára. Robert Dienesennek ma este a „Szegény gazdagok“ című nagyszerű Nordisk-dramában volt szép sikere. A nagybeteg művészt, a ki szerelmeseinek karjai között hal meg, mély érzésekkel játszotta meg. Arcának nemes szenvedése az ember lelkéhez férközött s hanyatló életének utolsó hullámverése megállítja egy pillanatra a szívverésünket. Partner Ebbá Thomsa is gyönyörű alakítást nyújtott. A másik Nordisk-sláger, a melyet mai premierestéjén mutatott be az Apolló-színház, egy 3 fevonásos ötletes vigjáték: „Április kisasszony.“ A finom szellemességeken fölépült darabot Ritta Sachettó, ez a bájos művésznő viszi a legtokéletesebb sikerre. A Nordisk-műsor még szerdán kerül vetítésre. 3

Félreértett hirdetemény.

(A ki sem ragasztott plakát.)

Zaurau tudósítás.

Kolozsvár, április 13.

Félreértések támadtak tegnap egy plakát körül, amelyet a katonai osztály adott ki, amely azonban abban a formában meg sem jelent. A hirdetemény ugyanis minden közelebbi meghatározás nélkül jelentkezésre szólította fel az 1898—1895. évek között született néptölkölésre kötelezettek. Mielőtt még kiragasztották volna a plakátokat, szétfutott a hír s mikor egy estülap közölte is kommentár nélkül a még ki sem boosított hirdeteményt, az egész város arról beszélt, hogy új sorozások lesznek, sorozzák a tizenhétéveseket s az öregeket, akik már nem is nagyon bírnák el a puskát. A kolozsvári katonai osztályban, Feder Ottó dr. katonai tanácsos a következőket jelentette ki:

— Az összeírásnak semmi köze a sorozáshoz s ilyesmiről szó sincs. Egyszerűen csak arról van szó, hogy a népfölkelők nyilvántartási könyvét akarjuk pontos adatok alapján összeállítani. Már pedig 17-től 50 évig mindenki népfölkelő köteles s ezért kellett kivétel nélkül minden korosztályt jelentkezésre felszólítanunk. Mivel azonban arról értesültem, hogy a plakát ebben a formában félreértésekre adhat alkalmat, gondoskodtam annak megfelelő módon való kikkorrigálásáról. Szóval szó sincs újabb sorozásról, sőt az összeírás pusztán lokális intézkedés, amelyet el sem rendelt a honvédelmi miniszter. Mivel azonban máshol is szükség volt a népfölkelői nyilvántartás elkészítésére, más városokban is megtörtént hasonló formában az összeírás, amely után azonban nem fognak megjelenni a sorozási plakátok. Debrecenben különben a városi tanács külön kiemelte, hogy az összeírás hadiszolgálati, nem tenyleges katonai célokra történik. Vagyis, ha — amint eddig is történt — munkáscsapatok összeírására lesz szükség, a katonai osztály a most elrendelt összeírás eredményét felhasználja.

Százezrek halála három kilométerért.

— Az oroszok eredménytelen offenzívája. — Kudarcot vallott a kárpáti erőfeszítés. — Véresen omlott össze az oroszok minden kísérlete. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Eperjes—Budapest, április 13.

Berlin. A sajtóhadiszállásról jelentik: Elfogott orosz tisztok kijelentik, hogy Nikolajevics nagyherceg kétszáz-ezer ember életét áldozta fel, hogy alig három kilométernyi területre nyomulhasson be a kárpáti hegygerincekbe. A példátlan orosz erőfeszítésről az entente sajtó is a megdöbbenés hangján ír és azt kérdezi, vajjon a hatalmas orosz seregek mennyivel segítették a saját és a szövetségesek helyzetét?

Száznyolcvanezer halott két hét alatt.

Milano. Corriere della Sera a hivatalos jelentésekből kiszámolja, hogy március második felében a Kárpátokban az oroszok száznyolcvanezer halottat és kétszáz-ezer sebesültet vesztek.

Tüzérségünk főlénye. A főhadparancsnok a fronton.

Eperjes. A sárosi fronton tegnap ágyuharc folyt, amelyben szemmel látható volt tüzérségünk főlénye. Zboronál megsemmisítettünk egy orosz nehéz űreget. Radom irányában megkísérelt orosz előretörés veszteségteljesen összeomlott.

Frigyes főherceg meglátogatta az itteni frontot.

Beismerés az oroszok kudarcáról a Beszkidekben.

Kopenhága. Pétervárról jelentik, hogy a Beszkidekben Topla-tolyó és Uzsok közt a német-osztrák-magyar csapatok előnyomultak az orosz hadállások ellen, sikerük annak tudható be, hogy nagy erősítéseket kaptak.

Nem használt a Przemyslnél felezabadult sereg.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Szombatról vasárnapra virradó éjjel az oroszok több ízben támadást intéztek Patak ujfalutól északnyugatra lévő hadállásaink ellen. Ezen újabb támadások ugyanolyan véresen omlottak össze, mint az előzőek és az oroszok átkarolási kísérlete, hogy uszoki pozícióinkat délről tegyék tartálatlaná, teljesen meggyusult. Uzsok és Lupkov között reánk nézve kedvezően alakul a helyzet annál is inkább, mert azokon a rendkívül heves orosz támadásokon már tal vagyunk, melyeket Przemysl eleste után a körülzáró hadsereg gyors harcoküldése következtében kellett kiállanunk. A Labore völgyében immár nézet csapatok is harcoknak és így a Przemyslnél körülzárt orosz sereg nem esik többé döntőleg a harcok serpenyőjébe.

Négy hónapos harc eredménye: visszavonulás Sárosból.

Berlin. Eperjearól táviratozzák a Berliner Tageblattnak:

Most, miután az oroszok második sárosi offenzívája meggyusult, érdekes annak a négyhavi küzdelemnek az összetettségét, amelyet az ellenség kifejtett a duklai szorosért.

Az oroszok a múlt év novemberének végén érkeztek Sáros-vármegye határához. Négy

dávinál sikerült nekik alsópagonyi védelmi vonalunkat áttörni. November 29-én elérték Alsópagonyt, december 1-én pedig Bártfát. A Dukla-szorosot védő csapataink visszavonultak Kerekreig.

December 8-án Lófalunál megindított offenzívánk arra kényszerítette az ellenséget, hogy két nap alatt kitakarodjék Sárosból. Csapataink egészen a jasio-krosnói vonalig üldözték őket. Az oroszok ott új erősítéseket kapva, támadásba mentek át, a mire a mi seregünk a Beszkidekig húzódott vissza. December 29-én ismét megjelentek az oroszok Sáros-megyében és megszállták a Sarbó-Felsőkomárnok-Bátorhegy vonalat. Január első fele aránylag nyugodtan telt el. Az orosz támadások nemcsak ritkák voltak, hanem erőtlenekek is. Az ellenség azonban január 24-én komoly offenzívát indított az egész sárosi vonalon. Többesörös telerővel léptek fel, úgy hogy a mi vonalunk jobb szárnya kényszerülve volt előbb Ladomérmezőig, majd Kapissóig, végül pedig felsőrákói védővonalunkig hátrálni. Természetesen, hogy jobbszárnyunk benyomása befolyással volt centrumunkra is, azonban Alsópagonynál álló balszárnyunk nemcsak hogy négy napig dacolt az orosz támadással, hanem offenzívába ment át és Uzenáig nyomta hátra az ellenséget.

Január 28-án ismét némi nyugalom állt be a sárosi fronton. Azóta március közepéig csak kisebb pozíció-harcok voltak, amelyek nem változtatták meg az ellenfelek kölcsönös helyzetét.

Március második felében általános offenzívát kezdtek az oroszok. A támadások hevessége napról-napra nőtt és március 24-én, 25-én és 26-án kulminált. Ötszörös-hatszoros volt az oroszok túlereje. Nyolc-tíz egymás mögött levő rajvonásban hajtotta az ellenség csapatait a támadásra. Elő két sor fegyvertelen orosz főtartott kézzel közelített állásainkhoz és ha mi erre megszüntettük a tüzelést, akkor drótsövényeinknek estek, vágóoltóval és baltával, hogy utat nyissanak a következő rajoknak.

Az orosz offenzíva a mi balszárnyunkon Alsópagonynál volt a leghevesebb és legvéresebb, a centrumon a leggyöngébb. Ez az általános offenzíva április 1-én ért véget. Egyes községek és állások többször is gazdát cseréltek, mert az oroszok egyetlen éjszaka 15-20 rohamot is intéztek pozícióink ellen, de rettenetes veszteségük mellett sem értek el eredményt.

Beavatottak szerint ebben az offenzívában tizenhatszáz-huszezer orosz esett el. Legnagyobb volt az ellenség vesztesége Alsópagony és Szemelnye közt.

E sorok írásakor állásaink ugyanazok, mint két hónappal ezelőtt voltak. Az ellenség az óriás veresztéstől meggyöngyítve visszavonulóban van Sáros-megyéből.

Nagy érdemei vannak ezekben a harcokban az akna-osztálynak, amely Zubovics Fedor kapitány parancsnoksága alatt áll, aki elmés eszközökkel aknamezőket robbantott fel. Új rendszere segítségével néhány perc alatt alá aknázták nagy területeket és szörnyű veszteségeket okozhattak az ellenségnek.

Utolsó korosztályok behívása.

Berlin. A Nationalzeitung jelenti az orosz határról: Oroszország déli kormányzóságában és Szibériában a néptölkélok utolsó osztályát cári ukázzal azonnali jelentkezésre felhívták. Reklamációnak csak egész sürgős esetekben van helye. A tavaszi mezőgazdasági munkálatokra a mezőgazdasági minisztérium rendelete szerint nők, valamint hadifoglyok veendőik igénybe.

Rabolnak az orosz katonák.

Krakó. A lapok az oroszoknak Kolomeában véghezvitt fosztogatásairól levelet közölnek, mely a többi közt ezt jelenti: Az oroszok a közkatonától kezdve fel a legmagasabbrangú tisztig mindent elraboltak aminek csak valamelyes értéke volt. Jellemző, hogy a városban talált ötvennyolc zongorát és valamennyi páncélos szekrényt Oroszországba szállították. Az embereket mindentféle ürügy alatt letartóztatták és rövidesen Szibériába vitették. Aki ebben a sorsban nem akart részesülni, legalább ötezer rubellel kellett, hogy megváltsa magát. Mindezek dacára senki sem kételkedett benne, hogy a lakosság meg fog szabadulni az orosz iga alól. (Bud. Tud.)

Nagy a nyomor Lembergben.

Krakó. A Lembergben még egyre megjelenő „Kurjer Lwowaki” szerint Rutovszki polgármester bankkonzorciumot alapított, amely kétharmadrészt a Lembergben visszamaradt államhivatalnokok fizetésének kiutalta és kétszen áll rá, hogy ezeknek a hivatalnokoknak áprilisban és májusban ugyanilyen fizetési kvótákat juttasson a kezüköz. A lakosság körében a nyomor egyre nagyobbodik. Míg tavaly szeptemberben tizenhárom népkonyha háromszáz-ezer ebédet szolgáltatott ingyen a színlődő lakosságnak, az idén márciusban már hatvanhét népkonyha működött, amely egymilliószáznyolcvanezer ingyenebédet látta el a nyomorgó lakosokat.

Sártenger az északi harctér.

Berlin. A Novoje Vremja írja, hogy a mennyire örvendetes a fagy eltünése és az enyhébb idő beköszönte az északi harctéren. Éppen annyira akadályozza az operációkat a borzalmas sártenger, amely az utakat eltüntette. Az autók gőzhajókhoz hasonló módon usznak át a tavakká nőtt pocsoljakon. A csapatok alig tudnak mozdulni. Egész oszlopok akadnak meg lépten-nyomon és a katonák káronkodva kutatnak szárazabb helyek után, de hiába.

Vaskereszt egy millió márka hadianyag megmentéséért. Egy Skiernewiczról Lowicz felé menetelő száz királyi automobil-oszlop igen kényes helyzetbe jutott. Több oldalról szorongatta az ellenség, az utak rossz állapota miatt nem volt képes, hogy gyorsan meneküljön; egy szóval azon sors fenyegette az oszlopot, amely körülbelül egy millió márka értékű anyagot szállított, hogy az oroszok elfogják. Ekkor egyik hírszerző különítményünk parancsnoka, Mayer Richard, 10. dragonyos ezredbeli százados véletlenül tudomást szerzett a száz autovonat szorult helyzetéről. Az autovonat már elveszettnek hitte magát, mikor éppen a legkritikusabb pillanatban századosunk dragonyosai odaértek, az ellenséget elkergették és az oszlopot megmentették. Ő Felsége a német császár a derék tisztet a vaskereszttel tüntette ki.

Arad és Aradmegye a tavaszi betegségek ellen

(Borsos Béla dr. és Tisch Mór dr. a közegészségügyi óvintézkedésekről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 13.

A tavasz időszaka még normális években is különböző betegségek csirait rejti magában, mindig elővigyázatosságra és az egészségügyi szabályok szigorú betartására van szükség, hogy el ne harapózzanak olyan bajok, amelyeknek terjedését kellő óvintézkedések idejében való fogánatosításával el lehet hártani. A háborús tavasz százszorosa veszélyesebb, mint a többi: az emberek összezsúfoltsága, az a körülmény, hogy a tisztaságra nem lehet mindenütt ügyelni a háború sok-sok más kellemetlen velejárója mind könnyen előidézhetheti betegségek terjedését. Éppen ezért az 1915-ik esztendő tavaszát fokozottabb elővigyázatossággal, nagyobb felkészültséggel kellett fogadni, hogy komolyabb veszedelem nélkül muljon el ez a korszak. Aradvármegye és Aradváros lakossága nyugodt lehet: egészségügyének vezetői hónapok óta lelkiismeretes munkával, fáradhatatlan buzgósággal órkódnak afelett, hogy az egészségügyi viszonyok a lehetőség szerint kedvezőek legyenek. Az alábbi nyilatkozatokból, amelyeket Borsos Béla dr. megyei és Tisch Mór dr. városi főorvos tettek az Aradi Közlöny munkatársa előtt, kitűnik, hogy Aradmegye és Arad város közönsége aggodalom nélkül tekinthet a tavasz lefolyása elé, természetesen azonban, mindenkinek vigyázni kell a maga egészségére és be kell tartani azokat a szabályokat, amelyeket a hatóságok előírnak.

— Az összes törvényhatóságok területén — mondotta Borsos Béla dr. megyei főorvos — egyöntetűen rendezte az egészségügyi óvintézkedéseket a múlt év őszén kiadott belügyminiszeri rendelet. Szigorúan ügyeltünk arra, hogy ennek utasításait mindenben pontosan betartsák, a közéletmezés, a közhelyek tisztántartása, az üzletek ellenőrzése, a trágyadombok kihordása, a kutak jelzése mindenütt pontosan megtörtént és a közigazgatási hatóságok háttérben órkódtak afelett, hogy a belügyminiszeri rendelet utasításait végrehajtsák. A lakosságot falragaszok útján figyelmeztettük az óvintézkedések megtételére, nagy számban végeztünk ezenkívül védőoltásokat, amelyek különben még most is folynak és május végére befejeződnek. A szigorú ellenőrzésnek meglelt az az üdvös következménye, hogy Aradmegye területén jelenleg a lehető legkitünőbb egészségügyi viszonyok vannak és háromnegyed év óta semmi különösebb baj nem fordult elő. Egyelőre a legcsekélyebb ok sincs bármilyen aggodalomra, s ha netalán történnék valami, akkor is alaposan, teljesen felkészülve állunk a baj elfojtására.

Tisch Mór dr. városi főorvos az alábbi nyilatkozatot tette:

— A meleg idő beálltával, különösen háború idején mindig lehet tartani attól, hogy sűrűn lépnek fel betegségek, de részben már meg is történtek, részben folyamatban vannak a szükséges óvintézkedések. Természetesen bővíteni fogjuk a karantént és a járványkórhatást, a karantén négyszer akkora lesz, mint amilyen idáig volt és a napokban tartjuk meg a szemlést, amely a járványkórház esetleges kibővítése felett fog dönteni. A fertőtlenítő intézet építéséhez is nemsokára hozzáfogunk és így teljesen felkészülve állunk majd, ha netalán valamilyen betegség elterjedne, ámbár

egyelőre semmi ilyenről szó sincs. A város közegészségügyi állapota igen kedvezőnek mondható, legfőbbnyire csak influenzás megbetegedések vannak, vörheny, difteritisz igen kevés van és a kiütéses hagymázban előfordult halálozási esetek felére csökkentek a múlt havhoz képest. Egyelőre tehát teljesen nyugodtak lehetünk, semmiféle veszedelem nem mutatkozik és felkészülünk arra, hogy meglepetések ne érhessenek.

Megvetés a hadseregszédelgőkre.

(Mit tárgyal a holnapi közgyűlés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 13.

Arad város tanácsa csendesnek ígérkező közgyűlés részére készítette el ma az utat, amelyen a törvényhatóság minden fennakadás nélkül eljuthat a céljához és egy-két órai együttlét után ismét mehet mindenki a privát dolgai után. Ilyennek látszik a közgyűlés képe ma. Azonban, tekintettel a szeszélyes áprilisi időre, nem lehetetlen, hogy kívülről egy kissé elevenné tessék a csendes szincerizálásra készülő tanácskozási testületet. A kenyér, a hus, a liszt, és a többi élelmiszer drágasága, a liszt-utalványok kiosztása és a kis porció kenyér alighanem megmorgatják a törvényhatóságot, mert úgy értesülünk, hogy több felől is készülnek kereszt kérdések tűzésben megvitatni ezeket, a nagy tömegeket érdeklő kérdéseket. A tanács részéről ezek az ügyek nem kerülnek a közgyűlés elé. A kor kérdései egyedül Kolozsvár város átiratában dörögnek. A kincses város egy közgyűlési határozat formájában megdöbben a szállítási panamak miatt és átirat Aradra, hogy adjon kifejezést a város felháborodásának, a bűnök büne felett.

— A legelsőfoku hazaárulás a szállítási csalás — mondotta az elnöki Urbán Iván báró főispán, — amelyet a leg súlyosabban kell büntetni. A tanács Kolozsvár átiratához csatlakozik és nemcsak megdöbbenésének ad kifejezést, hanem azt kéri, hogy a közgyűlés megvetésével is sújtsa a csalókat, akiknek szigorú megbüntetését az összehívott képviselőház által alkotandó törvényről várja.

Ugyancsak pártolón magáévá tette a tanács Debréceen átiratát és kéri a kormányt, hogy adjon felhatalmazást a polgári hatóságnak a hus, zsír, szalonna főzelék félek rakviralására.

Hindenburg tábornok nevének megörökítése is megtörténik végre. A Pécskai-utnak a vasutól a vámbázig terjedő részét díszítik fél a glóriás névvel.

Az autobusz-felügyelő-bizottság a leghízelgőbb bizonyítványt állítja ki Zádor Imre gépezemigazgató egy esztendei működéséről és azt javasolja, hogy a tanács tegyen előterjesztést a közgyűlésnek az igazgató véglegesítése iránt. A tanács osztozik a műszaki bizottság véleményében és kéri a közgyűlést, hogy az igazgató szerződését mondja ki véglegesnek. Kóvér Zsigmond kamarás, aki több hónapi pihenés után sem gyógyult meg, nem foglalja el többé hivatalát. A tanács nyugdíjazását javasolja a törvényhatóságnak.

A város közlekedési vállalatánál alkalmazottak részére 20 százalék drágasági pótlék megszavazását proponálja a tanács és azt is javasolja, hogy a drágaságra való tekintettel emelje fel a Glück Károly és testvére cég, a Gyermekek kórház szállítójának, szerződéses busz-

árait, valamint özvegy Blássovits Károlyné, a Szegényház élelmezőjének árait.

Végre még egyszer a közgyűlés elé viszi a tanács a mosi-szabályrendeletet, amelyet a miniszter jóváhagyott és amelynek hasznát most már a város látni is akarja. A tanács bejelenti, hogy a szabályrendelet értelmében a mosik adója szedhető lesz és azt javasolja, hogy ez már április 16-ikától kezdve meg is történjék. Az Uránia és az Apolló tulajdonosai abban egyeztek meg a várossal, hogy a legmagasabb kulcs szerint, bruttó jövedelmük 10 százalékát fizetik be a város pénztárába. A számvétség adja ki a jegyeket és a mozisok minden jegykiváltásnál letizetik a várost illető összeget. A harmadik mozi hat százalékot fizet. A jegy ellenőrzésére vonatkozó részleteket tartalmazó utasítást a tanács ki fogja dolgozni és a május havi közgyűlésnek mutatja be. Megállapodás történt arra is, hogy a mozik részéről már kiadott jegylüzetek és kedvezményes jegyek után május elsejéig tartó időre 100 korona pauszát fizetnek és ettől kezdve többé kedvezményes jegyeket nem adnak ki. A szabad jegyeket a mozik bejelentik a városnak, aki azt lebélyegzi és a jegytulajdonosok betérjesztendő névjegyzéke alapján ellenőrzik.

Felszámol a vízvezeték részvénytársasága.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 13.

Annak a döntésnek, a melyet a Kuria az aradi vízvezetési művek megváltása ügyében hozott, természetes következménye a vízvezetési művek részvénytársaságának felszámolása. A részvénytársaság április 28-án délután 3 órára hívta össze tizenkilencedik évi rendes közgyűlését, a melynek napirendjén szerepel a Kuria döntése a vízvezetési művek átadásáról, továbbá „határozathozatal a társaság felszámolásának elrendelése iránt.”

A közgyűlési hirdetésnek több-egyéb érdekessége van. Az 1914. évi mérleget a részvénytársaságnak csak három magyar igazgató-sági tagjai írták alá; a negyediknek, Mayer John Frank liwarpooli bankárnak, a társaság fő részvényesének aláírása hiányzik. A mérleg az előző évekről áthozott veszteséggel együtt 97,913 korona 60 fillér összveszteséggel zárul. Az aktívák között az aradi vízművek 2,071,447 korona 53 fillér értékkel vannak fölveve. Különös tétele az aktíváknak: „Víz-művek beváltási előmunkálatok száma: 310,280 korona 69 fillér.” A passzívák között szerepel a társaság angol hitelesítője, a Hughes és Lancaster londoni cég, a vízművek építő vállalkozója 145,763 korona 77 fillérrel. Ez természetesen olyan követelés, a melyet a háborús rendelkezés folytán az idő szerint nem szabad visszafizetni.

A vízvezetési művek részvénytársasága 1896-ban alakult; alapitókája 2 millió korona. A részvények közül csak néhány van Aradon: a tulajomó rész Mayer John Frank kezében van és egy rész a hosszabb idő óta felszámoló Budapesti Bankgyűlés Részvénytársaság tárcájában szerepel. Az első négy évben fizetett osztalékot: 6, 6, 7, majd 8 és fél koronát a 200 korona névértékű részvények után; azóta nem volt osztalék; az 1910 évi mérlegben meg 1066 korona áthozat veszteség volt, azóta a részvénytársaság mérlegét állandóan veszteséget tüntetett ki.

Győzelmes seregeink elérték a Dnyesztort.

(A szövetséges seregek zseniális vezetése. — Főlényünk orosz tulerővel szemben.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin, április 13.

Elfoglaltuk Zaleszcyköt.

Csernovic. Zaleszcyki három nap óta kezünkben van.

Visszatérés a felszabadult Bukovinába.

Csernovic. Merán gróf, Bukovina helytartója visszatért Csernovicba. A tartományelnökség hivatalai Dorna-Watrában maradtak. Legközelebb Repta érsek is visszatér a fővárosba.

Erős szövetséges csapatok a fronton.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenti hollandiai forrásból: Orosz katonai körökben az a vélemény, hogy a kárpáti frontra erős német és osztrák-magyar csapatok érkeztek. Ezek a csapatok kitűnően képzett katonákból állanak. Az erősítések legnagyobb része Kelet-Poroszországból érkezett, ahol — orosz felfogás szerint — a tavaszi esőzések miatt az ellenségeskedések megakadtak. Más csapatok Magyarország belső részéből vonattal ide. Azok az utak, amint a tudósító értesült, amelyek Magyarország felé vezetnek és amelyeket az oroszok el akarnak foglalni, kitűnően meg vannak erősítve és meghódíthatatlanok.

Szövetségesek szolidaritása ellensúlyozza az orosz tulerőt.

Bécs. A Neue Freie Presse Moráht őrnagy tollából hosszabb cikket közöl, amely többek közt így szól:

Amidőn a vitézül védelmezett Przemysl elestének híre érkezett, a szép Bécsben és egy nappal később a vandégszerető Budapestben alkalom volt megismerni azt a mély benyomást, amit ez a jelentős esemény a két fővárosra tett. A kétfős monarchia minden polgárának első gondolata ez volt: most az ellenség felszabadult erői hatalmas lendülettel a mi kárpáti frontunk ellen fognak vonulni. Ez a gondolat ép oly természetes, mint való volt. Az orosz hadvezetés egy pillanatig sem habozott 80—100.000 emberét a kárpáti frontra vetni. A védelem azonban nagy előrelátással elő volt készítve. Különösen az uszoki szoros védelmi erősítései tekinthetők mintaszerűeknek. A védősereg egész harcvezetésén szivós akarat és a helyzet helyes felismerése észlelhető.

Moráht őrnagy Hőtsendősi Conrad vezérkari főnök szellemét látja a védelemben érvényesülni és ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a vezérkari főnök hadvezérlési zsenialitása némiképp helyreállítja az egyensúlyt az orosz túlsúllyal szemben.

Csodálattal szól ezután a monarchia összes népeit átható elszánt szelleméről, amit a létért való harc tudata fakaszt. A husvéti csata eredményeként megállapítja az orosz seregek kimerülését. Megállapítja, hogy az oroszok állandó emberpazarlása talán járt volna is eredménnyel, a két szövetséges azonban ideális együttműködéssel kellő erőt tud az oroszokkal szembe állítani. Rámutat az annakidején a Porosz-Szilézia ellen megkísérelt orosz offenzíva kudarcára, amely viszont az osztrák és magyar csapatok beavatkozásának volt jórészt köszönhető. A két szövetségesnek ez a kitűnő összeműködése és kölcsönös önzetlen áldozatkészsége a legjobb biztosítéka a jövő sikerének.

Kopenhága. Pétervári jelentések szerint az orosz-lengyelországi és a kelet-porosz határon uralkodó mostoha időjárás természetes szövetségese a németeknek, mert az orosz csapatok előretörése ezáltal akadályozva van a németek hadállásait zavartalanul erősíthetik. Számolni kell azzal, hogy Hindenburg ezt az előnyt teljesen ki fogja használni friss támadásra.

Az orosz jelentések a nyugat-galiciai és a Kárpátokban folyó harcokról többek közt azt hangalyozzák, hogy a Dnyesztortól délre történő események csak másodrendű jelentőséggel bírnak.

Az orosz jelentések a nyugat-galiciai és a Kárpátokban folyó harcokról többek közt azt hangalyozzák, hogy a Dnyesztortól délre történő események csak másodrendű jelentőséggel bírnak.

A „Birsevija Vjedomisti“ így ír: „Az osztrákok, magyarok és németek szolidaritása e háboruban általános figyelmet érdemel.“

Feljegyzésre érdemes az az ellentmondás, amely az orosz és a francia lapok katonai munkatársainak véleményeiben és a két hadvezetés hivatalos jelentéseiben mutatkozik.

A „Novoje Vremja“ katonai szakírója tüntetőleg kiemeli, hogy a németek csapataikat nem keletről nyugatra, hanem nyugatról keletre irányítják. Hasonló értelemben nyilatkoznak a többi orosz katonai szakértők is és ez a vélemény Párisban komoly lehangolódást szült.

Az osztrák-magyar-német csapatok szivóssága.

Kopenhága. A Rjecs hosszabb cikkben emlékezik meg arról, hogy a németek a lövészárkoknak egy komplikált, tökéletesített formáját találták föl. A lap kiemeli a német-osztrák-magyar csapatok példátlan szivósságát. A szövetségesek — írja a Rjecs — tizenhét-szer is intéztek rohamot, hogy egyes pozíciókat elragadhasanak az oroszoktól.

Aradi cipész-kisiparosok kérelme. A honvédelmi minisztérium az aradi ipartestület útján bakkancs-szállításra szólította föl az aradi cipész kisiparosokat is, akik közül mintegy hatvan-hetvenen több csoportba állva vállalkoztak a szállításra, egyúttal pedig a minisztérium föl hívása értelmében bejelentették azt is, hogy a szállítandó bakkancsokhoz bőrsanyagot nem tudnak vásárolni, hanem kérik, hogy a kiszabott nyersanyagot bocsássa rendelkezésükre a katonai kincstár. Amikor már a csoportok ajánlatukat megtették, a kereskedelmi és iparkamara arról értesítette a kisiparosokat, hogy a minisztérium újabb közlése szerint kiszabott nyers bakkancsanyag nem áll rendelkezésre és ilyesmit az iparosok hasztalanul kérnek. Az aradi cipész-kisiparosok, akiknek ez a bakkancskészítés és szállítás hónapokra kenyeret és megélhetést biztosítana most azzal ismételték meg ajánlatukat, hogy vállalkoznak a szállításra, ha csupán bőrsanyagot is kapnak kiszabotlanul, erre azonban nemcsak azért van szükségük, mert töke nem áll rendelkezésükre ily nagymennyiségű bőr beszerzésére, hanem bakkancs bőrt nagyobb mennyiségben nem is kaphatnak. Az aradi ipartestület mindent megtesz, hogy a kisipárokra annyira fontos kérdést kedvezően intézzék el, annál is inkább, mert az ősszel kiírt bakkancsszállításoktól sok aradi önálló kisiparos elesett.

Kétszáz ezer koronás utburkolás.

(A tanács javaslata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 13.

Kétszáz ezer koronás utburkolási munkának vállalásba adása szerepel a holnap tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlés sorrendjében. A tanács ma foglalkozott a Borona és Kasza-utóak kövesésére kiírt versenytárgyaláson beérkezett ajánlatokkal. A törvényhatóság feladata, hogy megismerve az összes beérkezett ajánlatokat, azok közül a neki legjobban megfelelőt fogadja el.

Az ajánlatokkal a műszaki bizottság foglalkozott és ennek jelentése kapcsán Lócs Rezső helyettes polgármester a következőképp ismertette a kérdést:

— A versenytárgyalást a miniszter leiratának megfelelően aszfaltra, keramitra és kockakőre írtuk ki és pedig alternative: arra az esetre, ha a Borona és Kasza-utóakon járat a város autobuszt és arra, ha nem járat. A tanácsnak tehát mindenképp előtte a felett kell döntenie, vajon belátható időn belül kiterjesztik-e a vásártérre vivő utakra a gépkocsi járatot? Ha igen, akkor melyik utcán bonyolítja le a forgalmat. Véleményem szerint a Kasza-utcán át lenne a legjobb az autobuszt vezetni és ha csak ez az egy utca jön ebből a szempontból tekintetbe, akkor a gránit kocka kövesést nem alkalmazhatja a város. Marad tehát az aszfalt és a keramit.

— Ezekre a burkolási nemekre három ajánlat érkezett be, amelyek közül a műszaki bizottság csak a Magyar Aszfalt Részvénytársaság és a Köszönbánya és Téglyagyár Részvénytársaság ajánlatát tartja figyelembe vehetőnek.

— Arra az esetre, ha autobuss nem jár az utcákon, akkor az aszfaltgyár 187.572 koronát, a keramitgyár 195.484 koronát kér a burkolásért. A fentartásért pedig az előbbi 30 fillért, az utóbbi 32 fillért.

— Arra az esetre, ha mindkét utcán járat a város autobuszt, akkor az aszfaltozás 208.452 koronába, a keramit burkolás 195.409 koronába, a fentartás az aszfaltnál 40 fillér, a keramitnál 32 fillér.

— Arra az esetre, ha csak az egyik uton lesz gépkocsi közlekedés, az aszfalt burkolás 198.000 korona, a keramit fedés 200.209 korona. A fentartás ugyanolyan, mint az előbbi ajánlatban.

— Megjegyzendő — mondotta az előadó — hogy a keramitgyár 195.484 koronás ajánlatánál cementkőntésről van szó, míg a 200.209 koronás ajánlatnál szurokról. A véleményező bizottság javaslata az, hogy a burkolással a keramitgyár bízzák meg a legutóbb említett ajánlata alapján. Véleményem szerint a városnak a kétszáz ezer koronával olcsóbb aszfalt ajánlatot kell elfogadnia. Megjegyzendő végül, hogy az ajánlat másodrendű keramitra szól. A tanács a felett vitatkozott, vajon az autobuszjáratok kiterjesztését már most kimondja-e, vagy pedig ezt a szempontot mellőzve döntsön az ajánlatok felett. Abban állapodtak meg, hogy az ajánlatok felett történő döntésnél azt tartják szem előtt, hogy esetleg mindkét uton jár majd autobuss, mert előre dönteni most arról, hogy melyik utcán járjon, nem lehet, és ugy határozott, hogy a keramitgyár 200.209 koronás ajánlatának elfogadását javasolja a tanácsnak.

H I R E K.

Magyar fogságban a cár kocsisa.

(Ötvenhat halálozás hét hónap alatt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 13.

A magyarországi fogolytáborok közül egyik legérdekesebb a pozsony megyei Somorja. Több mint tizenkétezer orosz foglyot őriznek e szép kis pozsony megyei községben. A foglyokat ezredkebe, zászlóaljakra, századokba s századokba osztották be. A csapatok élén természetesen a mi tisztjeink állnak, altisztjeik azonban orosz altisztek. A csapatok naponta katonai és testgyakorlatokat végeznek, a mire szükség van nemcsak egészségügyi szempontból, de a fegyelem fentartása érdekében is.

A fogolytábor hatalmas harminc holdnyi területen terül el, központja a volt tüzérlaktanya. Huszonöt kitűnően berendezett, minden hygienikus követelményeknek megfelelő barakkban laknak a foglyok. Egy-egy barakkban négyszáz-négyszáz ember lakik. Ehhez járul még nyolc járványbarakk és két hatalmas fürdő. A foglyok egészségére a zászlóaljorvoson kívül három foglyos orosz katonarvos ügyel. Az egészségügyi állapotok jóságát az a statisztika bizonyítja, mely szerint a tizenkétezernyi tömegből, — akik közt sok volt a sebesült s a beteg — *össen ötvenhat ember halt meg hét hónap alatt.*

Gondtalanul élnek itt a foglyok. Kosztjuk olyan, mint a mi katonáinké, lelkészek ápolják hitéletüket, sok könyvet kapnak, szórakozásokban is van részüik. Sőt lapja is van a fogolytábornak. Címe: *Örzsászlóalj.*

A fogolytábor legérdekesebb alakja a *cár kocsisa*, akat katonai szolgálata közben fogták el a mieink. Gyönyörű, hatalmas szál, nagy szakállu tatár ember, akinek nagy a tekintélye a táborban. Ő az egyetlen, akinek megengedték, hogy a vállára lógó, hosszú haját, hatalmas szakállát ne nyírja le.

LEGÚJABB.

(Táviróda, cenzurázva.)

Erkezett reggel 3 órakor.

Krakko: Przemysl elestekor megjelent a lembergi érseknél egy orosz szárnysegéd és istentisztelet megtartását követelte. Az érsek osztrák és lengyel voltára hivatkozva, ezt megtagadta. A szárnysegéd az érseket következményekre figyelmeztetve, három napi gondolkodási időt adott neki. A szárnysegéd azóta többé nem jelentkezett.

Csernovio. Csapataink rossz időjárás ellenére folyton előrenyomulnak. Az oroszok kísérlete, hogy csapatainkat visszatartsák, meghiúsult. Zaleszkoikynél újra tért nyertünk.

Pétervári. Az orosz lapok szerint Besszarabia földjén az oknai csata óta nincs ellenség.

München. A bukaresti Securul írja: Négy orosz kereskedelmi hajó Fekete tengeren bolgár kikötőbe tartva, török aknáknál felrobbant. Egyik hajóról egy tiszt és 13 legény megmenekült.

London. Az ujoneozási gyűléseket szombaton megkezdték. A közeli napokban ezerötven száz gyűlés lesz, amelyet este nyolc órakor tartanak meg. A szombati gyűlés eredményes volt, a jelentkezőket automobilon azonnal az ujoneozási bizottságokhoz vitték.

London. Az angol képviselők mandátuma a jövő évben, január végén jár le. A kormány most tárgyalásokat folytat az ellenzékkel a mandátumok meghosszabításáról, mert bizonytalan, hogy addigra véget ér-e a háború. A kormány terve az, hogy a választásokat a békekötés utáni harmadik hónapban tartásuk meg, ezzel szemben az ellenzék azt kívánja, hogy hat hónappal a békekötés után legyenek a választások.

London. A lapok közlik, hogy Lerwickben (Shetland.) borzalmas robbanás történt. A kikötő mellett egész utca elpusztult, sok ember életét veszítette. Részletek hiányoznak.

London. Március tizedike óta az angolok ezernyolc tisztet veszítettek.

Genf. Nancy tegnapi bombázásánál 18 ember meghalt, 30 súlyosan megsebesült.

— Az aradi román zsinat befejezése. A román zsinat ma délután folytatta ülését. Az ülés megnyitását követően Papp I. János püspök felolvasta Metianu metropolita sürgönyválasztát, amelyet az aradi zsinat üdvözlésére intézett. Az egyes bizottságok referáltak ezután szakügyekről, majd a zsinat elfogadta az aradi és nagyváradi szentszék múlt évi számadásait és jövő évi költségvetését. A költségvetési vita során a zsinat úgy határozott, hogy a nagyváradi szentszéki székhely telkének vételárát a közös alapokból fizeti ki, az építendő székhely a közös egyházmegye tulajdona lesz, de a kamstokat a nagyváradi szentszék a saját költségvetése terhére viseli. Az aradi és nagyváradi szentszék tagjainak megválasztása után Papp György dr. és Regmann Miklós dr. zsinati tagok bejelentették, hogy mandátumukról lemondanak. A zsinatot Papp I. János püspök ünnepélyes szavakkal fejezte be, amelyekben köszönetet mondott a zsinati tagoknak önfeláldozó munkájukért s azért az egyetértésért, amely lehetővé tette, hogy az idén két nap alatt végezzék el azt a munkát, amely máskor egy héttig is el szokott húzódni. A zsinati tagok nevében Szerb Geraszim esperes üdvözölte a püspököt. A román zsinatról szóló tegnapi tudósításunkat Veliciu Romulus dr. oda módosítja, hogy az Oltsán-ügyben ő azt indítványozta, hogy Papp I. János püspök, mint a feljelentő felelőse meg a nagyváradi szentszék fegyelmi bizottságának a végzését s miután a püspök kijelentette, hogy magát feljelentőnek nem tekinti, módosította oda indítványát, hogy a végzést felelőse végett kézbesítsék ki a nagyváradi szentszék ügyésének.

— Hushagyó napok. **Budapestről** jelentik: A mészáros ipartestület választmányára Reisz Dávid ipartestületi elnök elnöklése alatt tartott ülésén elhatározta, hogy küldöttséggel járul a főváros közlelmzési ügyosztály vezetője elé, amely kérni fogja, hogy a hushiányra tekintettel a husárusítást a hétnek három napjára korlátozza.

— Harctéren elesett hírlapíró. Királydaróczi Veress Tibor hírlapíró — aki az aradi függetlenségnek is volt szerkesztője — a kárpáti harcokban 29 éves korában hősi halált halt. Az elhunyt önként állott be a hadseregbe és mint az 1. honvéd gyalogezred önkéntes káplárja, előbb Orosz-Lengyelországban, majd a Kárpátokban szolgált hazáját

— Mit ad Oroszország a hadifoglyainak? Jó soruk van az orosz hadifoglyoknak a német fogolytáborokban, csak éppen a zsebpénzüik kevés. Ennek az az oka, hogy Oroszország nagyon szűkmarkuan gondoskodik német és osztrák-magyar hadifogságba esett katonáiról. Nemrégiben jelent meg egy kimutatás, amely szerint Oroszországból egy hónap alatt mindössze 8000 rubelt küldtek a németországi fogolytáborokban elhelyezett sok százezres főnyi orosz hadifoglyoknak. Nem esőda hát, hogy az orosz hadifoglyok kénytelenek sok olyan apró örömről lemondani, a melyet a francia és angol hadifoglyok megszerezhet magának az idegen fogságban, mert van pénze. Most aztán a pétervári szent-bazilériusnak eszébe jutott, hogy talán mégis csak nélkülöznek az orosz hadifoglyok a német fogolytáborokban és ezért — mint pétervári jelentés nyomán Genfből táviratozzák — elhatározta, hogy a Németországban elhelyezett orosz hadifoglyoknak hatvan ezer — bibliát és zsolttáros könyvet küld.

— Egy katona tragikus halála. Teljes nyolc hónapot töltött az északi harctéren Tasku Gergely brassói iparos, a brassói 2. gyalogezred póttartalékos. Sok útközetben vett részt s keményen állta a közel háromnegyed évi harci fájdalmakat is, anélkül, hogy megbetegedett volna. Az elmúlt napokban azután az ezred parancsnoka azzal jutalmazta a derék katona kitarását, hogy kétheti husvétii szabadságot adott neki. Tasku Gergely boldogan szietett haza felé Brassóba, rég nem látott feleségéhez és gyermekeihez. De ezt a nagy örömet nem érthette meg. Tasku ugyanis Segesváron leszállt a vonatról, hogy valami ételmet vásároljon magának. Mikor megint be akart szállni a vonatba, az már indulóban volt. Tasku ennek ellenére felugrott a lépcsőre, de oly szerencsétlenül, hogy a kerek alá került, amelyek keresztül robogtak a nyakán. Borzalmas roncokban szedték fel a holttestét a vasuti sínekről.

— Andrassy, mint békekövet. Budapestről jelentik: Azokra a hírekre, amelyek ellenőrizhetetlenül keringhetnek a városban, jellemző a következő kis történet. Tegnap délelőtt a központi segítőalapnak ülése volt a városházán. Az alapnak Andrassy Gyula gróf az elnöke, aki pontosan meg is jelent az ülésen. Amikor belépett a terembe, többen voltak, akik némj csodálkozással üdvözölték.

— Kegyelmes uram Budapestten?

— Hát hol kellene lennem? — kérdezte mosolyogva Andrassy.

— A városban mindenfelé azt beszélik, — volt a felelet, — hogy a kegyelmes urat Hágába küldték békekövetnek...

— Kétszáz ezer koronás csőd Nagyszalontán. Salamon Ármín nagyszalontai rőtősnagykereskedő a nagyváradi csődbíróságtól csődöt kért maga ellen. A Salamon Ármín-cég a nagyszalontai piac egyik legrégebbi üzlete. A tekintélyes kereskedőt változóérdeklőségei döntötték anyagi romlásba. A passzívák körülből 200.000 koronát tesznek ki, az áruaktár értéke meghaladja a 150.000 koronát.

— Letartóztatott egyetemi rektor és tanárok. Pétervárról jelentik: Hazatartásért százhusz személyt letartóztattak. Idegeneknél házkutatást tartottak. Moszkvában az egyetemi rektor helyettesét és öt egyetemi tanárt antimilitarista érzelmük miatt letartóztattak.

— Adakozás — sebesült lovaknak. Az „Allatvédelem” című szaklapban olvassuk: „Könyöradományok a katonai lovak számára. A hírlapokban hirdetett kérelmünkre következő adományok érkeztek egyesületeinkbe: Hável Károly 20 kor., ösv. Gaaffy Elek 5 kor., Dietrich Emilné 3 drb. nagy lótakaró stb., stb.” — Ugyancsak ebben a lapban áll a következő hír: „A mi tüzéreink kénytelenek voltak egy beteg lovat Besztercebányán visszahagyni. Az ottani közönség nagy érdeklődéssel gondoskodott nemcsak a ló gyógyításáról, hanem feljavítását adománnyal is felsegitte.” — Az emberek pénzt, abrakot, takarót gyűjtöttek a lovaknak. Mintha mindnyájan katonák volnának, úgy becsülik meg a paripákat, melyek nem egy esetben mentették meg gazdájuk életét. Mert a lovaskatonának legkedvesebb cimborája, kenyeres pajtása a ló. A kassentmiklóson levő hórházban járt aradi ur elmondotta, hogy látott néhány huszárt, kik sebesült lovukat jöttek meglátogatni. Őlelték, esőkolták, simogatták újra megtalált lovukat, egynémelyiknek a vizionálás örömétől könnyes volt a szeme. De aztán jöttek a doktor urak és elkergették a vendégeket, mert szegény, sebesült lovaknak nyugalomra van szükségük.

— A korpa forgalomba bocsátásának szabályozása. A hivatalos lap mai száma báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter rendeletét közli, mely az 1915. évi április hó 1-től kezdődőleg búzából, rozsból, árpából és tengeriből előállított korpa forgalomba bocsátásáról intézkedik. A rendelet szerint a kizárólag vámöröl malomvállalatok, amelyek lisztet, vagy őrlémenyt bérért, vagy az őrlés végett behozott gabonanemű bizonyos hányadért, kizárólag az őrlőtől félnek házi szükségletére állítanak elő és lisztet vagy egyéb őrlémenyt eladásra nem őrölnek és a múltban sem őröltek, az előállított korpát a mindennemű egyéb őrlési hulladékot (konkoly stb.) áruba nem bocsáthatják, hanem az őrlőtőlnek kiszolgáltatni tartoznak. Minden más malomvállalat az 1915. évi április hó 1-től kezdve előállított korpát a mindennemű egyéb őrlési hulladékot csak a m. kir. gazdasági felügyelőségek által kiállított (barna) utalvány ellenében és csak az utalványban megjelölt mennyiség erejéig adhat el.

— Hősi halál. Ifju Amont János szilágy-somlyói magyar királyi adótsízt, a 33. gyalogezred zászlósa március 23-ikán a galíciai harcokban a galíciai harcokban hősi halált halt. A vitéz zászlós valóban lélekemelő hősiességgel harcolt háziezredünkben, az ütközet alatt nem kevesebb mint nyolc lött sebet kapott és halálával fizette meg bátorságát. Bajtársai Zubenskö galíciai községben helyezték el örök nyugalomra a huszonhat éves fiatal ember holttestét. Annál megindítóbb a zászlós halála, mert szüleinek egyetlen gyermeke volt: idős. Amont János és neje egyetlen gyermeküket áratják a halottnak, akinek lelki üdvéért április 19-ikén, délelőtt kilenc órakor a Minoriták templomában engesztelő szentmisét tartanak.

— Gyujtogatások Pétervárott. Kopenhágából jelentik: A pétervári gyári tüzek száma az utóbbi időben annyira megnövekedett, hogy Mária Pavlovna nagyhercegnő e miatt külön konferenciát hívott össze, hogy a gyujtogatók ellen való védelemről tanácskozzanak. A nagyhercegnő megnyitó beszédében hangzott, hogy az egymásutánban támadt nagy tüzekben szándékosságot lát, mert mindig olyan gyárak gyuladnak ki, amelyek hadi-cikkek készítésével foglalkoznak.

— Füsttelen nap a rokkantakért május elsején. A hőskötemények korát éljük. Minden napnak megvan a maga eposza és korunk minden népe bámulattal esedálja a magyar nemzet hősiességét. A jövő költőinek íráját a magyar vitézek dicsősége ihleti meg és mint most a római füsttelenekről bírázzuk a klasszikusokat, az elkövetkezendő korok generációi a mi katonáinkról zengő tanköteményeket szavalnak majd. Az idő eltűnteti élet-halál harcunk borzalmas tónusait. Symbolummá nemesülve, történelmi fényben fog ragyogni időtlen időkig. Nekünk azonban, akik ezt a esodálatos eszmei gyönyörűséget kívülről a valóság minden gyötrelmével is el kell szenvedni úgy, ahogy ezt a háboru reánk zúdítja. A diadalénekek akkordjaiba disszonáns hangok is vegyülnek. A sebesültek jajgatnak. Az özvegyek zokognak. A rokkantak panaszkodnak. A vért beissza a szomszjas föld, a nyomort és szenvedést azonban nekünk kell megszüntetnünk. A kultúra két szervezetet adott az emberiségnek, hogy az élet terhére a közös és erőegyesítésével megoszthassa. Az állam és a társadalom szervezetei. Erre a két szervezetre szakad minden probléma, amelyet a háboru felidéz. Ennek a két szervezetnek kell minden kérdést megoldani, minden zavaró motívumot elrendezni. Az állam szervezetét most még az állam létének megvédelmezése foglalja el, de a társadalmi szervezet már megkezdte a bonyodalmakat elrendező munkáját. Az állam és a társadalom jövőjét ez idő szerint a legutósbabban terheli a rokkant-ügy. Azoknak a hőskötemények a dolga, akik a hazáért, az államért, a társadalomért küzdve, megrokkantak, munkaképtelenné lettek.

Az Augusztá-alap, amely Augusztá királyi hercegasszony fővédőségével és Lónyay Sándorné igazgatásával a magyar társadalmat a háboru terheinek könnyű elviselésére szervezi, kezébe vette a rokkantak ügyének intézését és országos rokkant alapot létesít. A nagy cél felé május elsején teszi meg az első lépést. Budapesten május elsején füsttelen-napot rendez. Új ötlet, érdekes és a nagyidők szelleme: az áldozatkészség és önmegtartóztatás érvényesül benne. Az Augusztá-alap azzal a kéréssel fordul nemcsak a főváros, hanem az ország közönségéhez is, hogy ezen a napon ne dohányozzék, hanem azt az összeget, amelyet naponta dohányzásra költ, adja a rokkant alapnak. Aki pedig egy napra sem tud lemondani szenvedelméről, dohányozzék, de a rokkantakért. Fizessen füst-adót. Az Augusztá-alap 20, 50 filléres, 1, 2, 5 és 10 koronás füst-adó passe-partout bocsájt ki erre a célra. Május elseje eddig a tavasz örömmünnepe és a szociáldemokraták agitációs napja volt. Az idén a háboru rokkantjaié lesz! Az ország fővárosa példát mutat a vidéknek, amelyet az egész országnak követni kellene. Alakuljon minden városban — nálunk is — bizottság, amely a rokkant-alap javára rendezzen egy füsttelen napot. Halóságaink lépjenek örökébe az Augusztá-alappal a mozgalom egyöntetűsége érdekében. A rokkantak ügye országos ügy. A mozgalomnak országos jellegűnek kell lenni.

— Tiszteletbeli aljegyzői kinevezés. Urbán Iván báró főispán ma Körössi Sándor dr. Aradvármegye tiszteletbeli aljegyzővé nevezte ki. Az új aljegyző, aki három év óta áll a megye szolgálatában, a hadbavonult közigazgatási gyakoronokok munkakörét egyedül látja el, újabban pedig az északi keretérre bevonult Heppes Aladár másodjegyző ügyeit is átvette.

— Gyávaságért halálos ítélet. Darmstadtól jelentik: Az itteni fogolytáborban számos francia katona levelet kapott haziról, a melyben hozzátartozóik arról értesítik őket, hogy mivel gyávaságból megadták magukat az ellenségnek, távollétükben halálra ítélték őket. Őva intik a foglyokat, nehogy a háboru után visszatérjenek Franciaországba, mert kivégzik őket.

— A Kulturpalota könyvtárában folyó hó 15-től kezdődőleg a hivatalos óra délelőtt 8 órától délután 2 óráig, a könyvkölcsönzés pedig délelőtt fél 11 órától délután fél 2 óráig tart.

— Herceg lett az oroszok pusztítója? Pétervárról jelentik: Rutko Dimitriev-tábornokot, aki Przemysl első ostromát vezette és százezer katonáját áldozta fel, állítólag herceggé nevezték ki a cár.

— A „szakember” szállítók. Az Átköt-mány legutóbbi számában érdekes kimutatást közöl a hadseregszállítókról, azokról, akik baj nélkül szállítottak. Ezek szerint szállított egy kávé, egy szabó eszemat, egy faszenes bakancsot, egy bérlő srappelfelszerelést, egy volt ügyvéd lovat, egy bank marhát, egy fűző-gyáros bundát, egy bank fűszer osztálya bekecsét, egy másik bank pokrócot, egy ügyvédjelölt pokrócot, egy hangszergyáros bőrszíjat.

— Arató munkások szerződötése. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesülettől nyert értesülésünk szerint a zsolnai miniszteri kirendeltség területéről mezőgazdasági munkások nagyobb számban szerződötethetők. Az erre vonatkozó szerződések megkötése végett folyó hó 29-ig kell az illetőnek a miniszteri kirendeltséghez fordulniok.

— Köszönetnyilvánítás. A királyi tanítóképzőben fekvő betegek halásara köszönik: özvegy Vojtek Alajosné és özvegy Náder Józsefné urnók által a Knezhich-, Középr-, Lipót-, valamint az Aulich- és Kápolna-utcai urnóknál összegyűjtött nagymennyiségű befőt, gyümölcs és paradicsom kegyes adományokat.

— Az ébredő India. (Aktualis háboru dráma az Urániában.) A gyűlölt angol uralom összeomlását, leghatalmasabb birtokain, az Izlam szent háboruját és az elnyomott India megmozdulását egy gyönyörű szép dráma keretében mutatja ma be a színház. Kihirdették a szent háborut és az egész Izlam egy emberként áll talpra ősi elnyomói ellen. A forradalom lángba borította a határvidékeket és a két indiai fejedelem, kinek sikerült némileg függetlenségét megőrizni, csapataikkal megtámadták az angolok városait. Ez a körlet és ebbe a műhözbe illeszkedik belé Grant ezredes leányának és az ifju Nazar hadnagynak szerelmi története, egy bájos idill a vérell és vívatarral telt időkben. Telve van a kép szebbnél szebb jelenetekkel, drámai fordulatokkal, izgalmas képekkel, melyek mind a világ legszebb tájain, India őrszengeteiben és ősi, évszázados városában játszódnak le. — A rejtelmes látogató, szenzációs dráma Stuart Webbs-el legközelebb az Urániában. ... 5

— Fűtés papirossal. Az újságpapíros 36 óráig vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megazartjuk. A száradás után ez a papíryanag épen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papírgombócok sem égnek lánggal, hanem mint a szén, izzanak. Különösen jó fűtőanyag az ilyen papíros akkor, ha briketttel keverik. Három papírgombóc és egy darab sajtolt szén állítólag bőven elégséges arra, hogy egy font húst kitűnően megfűszessenek vele. A drága tüzelő anyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megfelelő, olcsó hulladék-papírt használunk. Kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Osztrák és magyar hadi segítségbélyegek szűzát egy koronájával vass Kerpel László könyvkereskedése. Ugyan-e még vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Ritka bélyegek nagyválasztékban Kerpelnél.

— Nagy-levélpapírvasár Kerpelnél.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Tévették az aradi esküdtek. Ma került ítélethozatalra Vostynár János gurbai gazda büntettye, aki tudvalevőleg apósát, akivel rossz viszonyban élt s skri-ót megölésével lenyegette meg, egy vadászfegyverrel közvetlen közletről lesből agyonlőtte. Az esküdtek a ténykérdésre „nem” megleleltek s ezért a bíróság a novella értelmében a tárgyalást megsemmisítette s új esküszöki ciklus elé utalta az ügyet.

§ Lekésett különkiadásból királysértés. Szegedről jelentik: Biró János, jelenleg gyulai lakos, a Makói Újság-nál mint nyomdavezető volt alkalmazva. A szerajevói tragédia napján a Makói Újság különkiadást akart kiadni. Birót, a nyomdavezetőt seholsem találták s így a különkiadás késedelmet szenvedett. Másnap reggel a nyomdatulajdonos fia: Nemes László ezért szemrehányást tett Biró Jánosnak. Biró indulatosan és durván visszafelelt és súlyosan sértő nyilatkozatokat tett a meggyilkolt trónörökösrre. Nemes László s kifejezéseket fölhirta s a nyomdavezetőt följelentette. Napok múlva, amikor a vácsházáról egy hajdu jött, hogy Biró Jánosnak es ügyben a rendőrségi idézést kézbesítse, Biró most már öfelsége ellen fakadt ki. A szegedi kir. törvényszék ma tárgyalta ez ügyet. Biró János a kihallgatás alkalmával azt mondta el, hogy a följelentés boszúból történt ellene. Ő egészen más kifejezéseket használt és elítélte a trónörökös-pár ellen elkövetett orgyilkosságot. A kihallgatott tanúk, a Makói Hírlap nyomdász-segédei egyértelműen azt vallották, hogy a vádlott a sértő kifejezéseket valóban használta. Biró János ezután engedélyt kért, hogy egy cikket olvasson a fől, amelyet a szerajevói tragédia hatása alatt írt „Bestiák” címmel. Az elnök ezt nem engedte meg, hanem fölhivta, hogy szóval mondja el a cikk anyagát. Miután a vádlott befejezte szarait, a törvényszék határozathozatalra vonult vissza s hosszas tanácskozás után Biró Jánost hat hónapi togházra ítélte. Az ítélet ellen egy a kir. ügyész, mint a vádlott föllebbezést jelentettek be.

§ Román tolmács kinevezése. Az aradi kir. törvényszék Dán Szabin dr. körösbökényi ügyvédet a körösbökényi kir. járásbírószághoz állandó román tolmácsá nevezte ki.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradmegye tavaszi közgyűlése. Aradvár-megye törvényhatósági bizottsága ósz óta most április 26-án üléssze összehívta, hogy a háborús félesztendő-folyamán felszaporodott ügyeket elintézzék. A rendes közgyűlés meghívóját és tárgysorozatot már a legközelebbi napokban közzéteszi Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán. A közgyűlésen valószínűleg tisztviselő változásokkal is lesz alkalma foglalkozni a bizottsági tagoknak.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerda, 1915. évi április 14-én:

Bj. Bóriet.

By. Bóriet.

Gombaszöghy Ella tolléptével:

Délibáb-utca 7.

Vigjáték.

Kézírt este 7/8 órákor.

Felölös szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

YES

porcellánpouder ma a világ legjobb pouderja. Király nők, hercegnők, gróf nők, bárónők, színésznők, polgárasszonyok csak Yes

Porcellán

poudert használnak, mert ez a kiváló pouder az arc bört mesésen szépíti, fehéríti és finomítja. Még a nem ápolt, csunya, foltos arc bört is 2 nap alatt megszépíti a Yes porcellán

pouder

megvédi az arcot az időjárás káros behatásától; a széltől kifúj, repedezett, vörös arc bört pedig egyszerűen helyreállítja. Ennyi jó tulajdonság mellett az orvosok kimondták, hogy a Yes porcellánpouder ma a

legjobb

arcápoló és arcszépítő. A Yes Porcellánpoudert minden nőnek használnia kell, hogy arc börtre tiszta, üde és előkelően matt legyen. Minden urind tudja, hogy a Yes Porcellánpouder az összes létező pouderok közt a legjobb

Yes pouder . . . 3— korona.

Yes krém . . . 3— korona.

Yes szappan 1 kor. 50 fillér.

Amerikai gyártmány.

Magyarországi kizárólagos eladó: ERŐNYI-BÉLA Diána-gyógyszertár, Budapest, Király-körút 6. szám, Mindenütt kapható!

NYILTÉR.*

PRO PATRIA.

Id. Amont János és neje szül. Kaupert Róza mint szülők a maguk, úgy az atalítottak, valamint a számos rokon, ismerős és jóbarát nevében is a családi veszteség legmélyebb fájdalommal, egyszersmind a haza iránti áldozat fölemelő tudatával jelentik, hogy egyetlen drága jó gyermekük, illetőleg unokájivér, keresztfitu, rokon, jóbarát és bajtárs

Ifj. Amont János

szilágysomlyói magy. kir. adótiszt. zászlós a cs. és kir. 33-ik gyalogezredben,

Gallciában a folytonos hősi harcokban 1915. évi március hó 28-án történt heves ütközetben ért nyolc lött sebe következtében szép, reményteljes fiatal életének 26-ik évében távol az O érette aggodó édes jó szüleitől és szeretteitől, a messze idegenben hősi halált halt és bajtársai által Zubenskó községben lett az anyaföldnek átadva.

Jó gyermeket, becsületes és hü katonát, szeretett bajtársat ragadott ki a könnyörtelen sors tőlünk. Egyetlen gyermekünk halálával szeretett jó királyunk és édes hazánkunk mindenünket feláldoztuk. Fünk büszkeségünk, támassunk és minden reményünk volt; megtört szülői szívünk örökké siratja.

Az engesztelő szentmise áldozat drága halottunk megdicsőült lelki üdvéért folyó hó 19-én d. e. 9 órákor fog a főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni.

Sokat szenvedett nemes lelke találjon az Urnál békét és irgalmat, édesítse meg örök álmát szívünk meleg szeretete.

Arad, 1915. április hó 12-én.

Kaupert István és neje sz. Kádár Erzsébet, özv. Szabó Istvánné sz. Kaupert Teréz, Heckman Károlyné sz. Kaupert Julia, Amont József, özv. Szabó Jánosné sz. Horn Magda, nagybácsik és nagynénik. Szabó István, Szabó János és neje Róza Ilonka, Heckman József és neje, Heckman János, Heckman István, Heckman Margit, Kádár Annuska, Amont Katica, Amont Margit, Amont Ernő, Amont Irén, Amont László, unokatestvérei, Reinmüller Márton és neje, kereszt szülők. 1366

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjel: 738.

Spitz Manó egy a maga, valamint családja és az egész rokonság nevében is mély fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett testvére, az önfeláldozásig hü rokon:

Spitz József

a Spitz Testvérek Zámi cég megalapítója, folyó évi április hó 12-én életének 77-ik évében elhunyt.

Drága halottunkat április hó 14-én, szerdán délután 1 órákor zámi otthonából temetjük és a marospetresi családi sírkertben helyezük örök nyugalomra.

Emléke szívünkben örökké élni fog!

Zám, 1915. évi április hó 12-én.

Spitz Manóné, Blau Emma sógornője. Rafael Ignác férjével és fiával dr. Rafael Miksával; Spitz Róza, özv. Falk Arminné László, Irén és Klára gyermekeivel; Spitz Sarolta, Havas Izsóné férjével, Lili és Klára gyermekeivel; Behm Benóné férjével és gyermekeivel unokahugal. Spitz Tivadár, Spitz Sándor, Dr. Spitz Lipót feleségével Keleti Erzsével unokaöccsei. 1369

* Az ezen rovat alatt közzétetté nem vá felelősséget.

Minden

ragályos betegségnél fontos szerepet játszik a fertőtlenítés, mert vele emberi számítás szerint a betegség terjedését meg lehet akadályozni. Ezért kötelessége a gondos családapának, hogy otthonomban fertőtlenítőt (pl. egy üveg Lysoformot) tartson készletben. De nem elég, hogy az

ember

megvegye a Lysoformot, érdeklődni is kell annak használati módja iránt, el kell olvasni alaposan a minden üveghez mellékelt használati utasítást és ki kell próbálni a lysoformot a háztartásban, meg kell győződni annak hasznáról. — Aki csak megvásárolja az üveg

lysoformot

és aztán addig vár, míg egyik családtag ragályos betegséget kap, az éppen oly szelimes, mint az a bizonyos gazdag ember, ki télen addig várt a befűtéssel, míg valakije meg nem fagyott. Most mindentéle sok ragályos betegség lappang, pl. himfő, tifusz, kolera, vérhas stb., tehát ilyenkor

-használ

igazán a fertőtlenítés. Tanuljunk meg mindnyájan fertőtleníteni, miként az az Egészség és Fertőtlenítés című könyvben érdekesen meg van írva. Aki e könyvet ingyen és bérmentve óhajtja, az kérje rögtön

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyáratól
Ujpesten.

8741

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekedeznek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár percelatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferrától Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szörvestő-Depilor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapítva 1896. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Ajánlunk

ősmert, kiváló minőségű, magas hőfoku és tüztartó

légszesz-kokszt

az aradi légszeszgyár terméke darabos- és dió- osztályozásban tetszés szerinti mennyiségben

házhoz szállítva 591

és teljes waggonrakományokban bármely vasut állomásra a legolcsóbb gyári áron

Kneffel Károly és Fia

szén- és koks-nagykereskedése Aradon. Városi és megyei telefon 139.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salmay-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos oszongó- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkekét.

ad 8853—1915.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterelnök 1118. és 1114—1915. sz. a. rendelete alapján 1915. évi április hóra szóló érvénnyel, a forgalomban lévő lisztfajok és korpának maximális árát 100 kilogrammonként a következőkben állapítjuk meg:

1. Buzából előállított finom tészta liszt 78.40
2. Főzőliszt
 - a) 50% buza, 50% árpa-lisztből 52.92

- b) 50% buza, 50% tengeri-lisztből 58.94
 3. Kenyerliszt 30% buza, 70% tengeri-lisztből 48.54
 4. Egyminőségű buzaliszt 46.40
 5. Tiszta árpaliszt 41.44
 6. Tiszta rozsliszt 41.76
 7. Tiszta tengeri-liszt 48.50
 8. Buza-, roze-, árpa-, korpá 17—
 9. Tengeri korpá 10—
- Arad, 1915. április 10.

A városi tanács.

Röfössegéd

román nyelv ismerettel mielőbbi belépésre 1862

kerestetik

Schönbrun Albert

Kétegyháza.

Jön! Jön!

„Odipus“

nemsokára itt lesz, nem kell tolakodni és előre jegyet váltani, mindenki látni fogja

Jön! Jön!

Községek előljáróságainak, Vörös Kereszteknek, Kereskedőknek ajánlok

nyirségi 1831

Rózsa burgonyát

garantált szállítási kötelezettséggel

Kalmár Endre

terményüzlete ARAD, Asztalos Sándor-utca és Chorin Aron-utca sarok. —:— Telefon 670.

Apró hirdetések.

HÁZASSÁG.

45 éves ispán

megnősülne, hozzáillő nők ajánlatát kéri „Boldog jövő” jellegére a kiadóhivatalba. 1864

ÜZLETEK.

Üzlethelyiség

Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt kiadó. Tudakozódni ugyancsak az emeleten. 1887

ALKALMAZÁST KERES.

Szépírásu

urileány, postal teendőkhöz is jár-
tas, perfekt magyar és román,
állást keres. Cím a kiadóhivatal-
ban. 1860

Állást keres

egy kisasszony, aki írodában több
idő óta alkalmazva van, telek-
könyvet, gépirást érti, beszél ma-
gyarul, románul. Cím a kiadóhi-
vatalban. 1869

ALKALMAZÁST NYER.

Józan életű,

megbízható, hadmentes irodaszol-
gát alkalmaznak. Keresek továbbá
szorgalmas, szakavatott pince-
mestert. Írásbeli kimerítő ajánla-
tokat „Megbízható 10x” jelleg alatt
a lap kiadóhivatalához kérek. 1865

Németből

magyarra fordítást ki vállal? Je-
lentkeznek. Lukácsy ügyvédnél,
Förrey-utca. 1878

Keresek

mindenes leányt gyermekek mellé.
Német ajku leány előnyben. Zrínyi-
utca 6. sz. 1870

Árva leány

vagy szegényebb szülők gyermeke
12-13 éves keresztetük vidékre ma-
gányos idős ümőhöz. Cím a ki-
adóhivatalban. 1848

Vas-fűszeres-sogédet,

ügyes, megbízható embert keres
Weisz János, Marosillye. 1824

Elsőrendű helybeli

női divatüzletbe egy ügyes segéd
felvétetik. Cím a kiadóhivatal-
ban. 1892

KIADÓ LAKÁS.

Magyar-utca 28. sz.

alatt az első emeleten 3 szoba, für-
dőszoba és mellékhelyiséggel, vil-
lanyvilágítással berendezve, má-
jus 1-re kiadó. Bővebbet a ház-
mesternél. 1872

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás,
mely irodának, vagy üzleti célra
igen alkalmas, május 1-re kiadó.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8.
sz. alatt azonnalra kiadók. Bőveb-
bet a házmesternél.

Kiadó

Andrássy-tér 26. sz. alatt (Neuman-
palota) egy I. emeleti 3 szobás-
utcai lakás. Bővebbet Neuman
Testvérek Irodájában. 1268

Kiadó

Asztalos S. u. 2-3 sz. alatt 2. emeleti,
1 udvari, hálófülke és fürdőszobá-
ból álló II. emeleti lakás a szük-
séges mellékhelyiségekkel, am-
nára, vagy 1915. május 1-re. Bő-
vebbet a lap kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Valódi

nyiri hemokl rózsaburgonya 50
kgmon feletti tetszésszerűtíni meny-
nyiségben kapható Rubinstein Mór
cégnél Arad, Weitzer János-utca
Minorita-palota. 1374

Szöllősgazdák

részére szükséges kötöző fűzvesző
métermázsánsként 12 koronáért
kapható Tetterer Jánosnál, Maros-
kapronca. Vasútállomás Maros-
borsa. 1861

Nemesfűs

dugványok, málna, ribizke, pös-
méte tövek és bokrok, díszcserjék
és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai
szőlők és mindenféle falkolai ter-
mekek jutányos árban beszerezhe-
tők: szármási Szabó István falko-
lájából Berekota. Árjegyzék in-
gyen. 807

Papírszalvéta

1000 drb. 5 koronáért kapható.
Pichler Sándor papírkereskedésé-
ben, Szabadság-tér. 781

Rózsza (Wolthmann) és sárga faj-

burgonya

evő és vető célokra nagyban
és kicsinyben kapható

Weisz Márkus

lisztüzletében, 1871

Simonyi-utca 1. (Uránia-épület)

9407-1915. sz.

Felhívás!

A m. kir. honvédelmi minis-
ternek 57089-4.-1915. sz. rende-
lete következtében felhívom az
Aradon tartózkodó aradi és idegen
illetőségű 1872., 1873., 1874., 1875.,
1876., 1877., 1878., 1879., 1880.,
1881., 1882., 1883., 1884., 1885.,
1886., 1887., 1888., 1889., 1890.,
1891., 1892., 1893., 1894., 1895., 1896.
években született, a népfelkelési
szemléken alkalmatlanoknak nyil-
vánított, vagy a népfelkelési szol-
gálat alól felülvizsgálat útján fel-
mentett az alább megjelölt mester-
séget folytató B) alsztályú nép-
felkelőket, hogy összejárásuk végett
I. évi április 13-tól 17-ig bezárólag
az aradvárosi katonai ügyi osztály-
nál jelentkezzenek és pedig:

1. acél (vas) hengerlők, 2. kapa-
páncselők, és 3. fűrész és kupol-
kenő-kezelők.

Azok, akik a vasutaknál és
oly gyáraknál vagy vállalatoknál
vannak alkalmazva, mely gyárak

és vállalatok a hadsereg részére
dolgoznak és melyeknek alkalmaz-
sójai a népfelkelési szolgálatról
felmentettek, jelentkezésük alkalm-
ával a vezérek, gyárak és váll-
alatok vezetősége által kiadandó
igazolványt tartoznak előmutatni.
Azok, akik ezen jelentkezést
elmulasztják, szigorúan fognak
büntettetni.

Arad, 1915. április 12-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Veszek és eladok:
**burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,
tarhonyát,
szappant**

waggontételeként és má-
zsánként. 1297

Kalmár Endre

Asztalos és Chorin-u. sarok.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 3861

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

7598-1915. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministerium 1058-
1915. M. E. sz. rendeletével el-
rendelte a rézgálc és peronaspóra
viticola vagy más növényi gomba-
betegség ellen egyéb réztartalmu
védekeszerek készleteinek be-
jelentését.

Bejelentés alá esik minden
melegítő készlet, akár eladatlanul,
akár eladva legyen bárkinek bir-
tokában. — Bejelentendők lesznek
azon készletek is, melyek majd
csak ezután fognak augusztus-hó
végéig előállítatni.
Nem esik bejelentés alá az a
készlet, melyet birtokosa saját
szőlőjében, kertészetében, mező-
gazdaságában, vagy saját ipari
üzemében való felhasználás cél-
jából már beszerezett és tényleg-
sít is vett.

A bejelentés közvetlenül a m.
kir. Központi Statisztikai hivatal-
hoz (Budapest, Heltai Ferenc-u.
5 sz.) küldendő be az előírt beje-
lentő lapokon. — Ezen bejelentő
lapok a kapitányi hivatali iparügyi
osztályánál kaphatók.

A bejelentést a jelen hirdet-
mény megjelenése után haladéktal-
anul kell megtenni.

A később előállítandó anyagok

havonként kétszer, minden hónap
1-én és 16-án jelentendők be.

A bejelentésre kötelezetteknek
penzós raktárkönyvet, kell vezetni,
melyből a készlet változása bár-
mikor megállapítható legyen.

Az ezen rendelet ellen vétők
az 1914. évi L. t.-c. 9 §-a értelmé-
ben 2 hónapig terjedhető elzárás-
sal és 600 kor.-ig terjedhető
penzbüntetéssel fognak büntettetni.
Arad, 1915. április 10.

Green
főkapitány.

Herkulesfürdő.

Vasútállomás. Világhírű ter-
mészetes kénos, sós és kony-
hasós-kénos gyógyforrások
cauz, kőszvény, osontörések,
női és idegbetegségekben ki-
tűnő eredménnyel hasznal-
tatnak.

Nyitva április 1-nóvember 1-ig. Idény
május hó 1-től október hó 1-ig.

A Ferencz József udvar

és az

„Erzsébet-nyaraló”

120 szép, tágas szobával.
Szobaárak 2-12 K-ig vil-
lanyvilágítás és kiszolgálás-
sal. A szálloda a fürdő és
gyógyteremmel fedett folyo-
sával van összekötve. Bővebb
felvilágosítással szolgál 1363

Novák Ferenc.

Hadi rokkantak és lábado-
zóknak szállást 1 koronáért.
július—augusztus 2 koronáért.

Carfiol, keltáposzta, fejes saláta,
paraj, vajretek, articsóka stb. ve-
gyesen 5 kg.-os postacsomagok-
ban bérmentve a legolcsóbb napi
ár mellett körülbelül 3-4 kor.
Nagyban levélileg. Későbbben cu-
korkorsó, spárga, paradicsom,
cserezsnye stb. szállít

T. Beilschmidt Gärtnerrei

Triest.

1875

Sürgönycim: Beilschmidt Triest.

ad. 3789-1915. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. ministerium 1100/
915. M. E. sz. rendeletével elren-
delte azon cink (horgany) készle-
tek haladéktalan bejelentését, a
melyek a 200 kg.-ot meghaladják.

Ezen bejelentések hivatali
iparügyi osztályánál az egyéb fé-
mek és ötvözetekre vonatkozó
bejelentéssel egyidejűleg teendő
meg, az ott kapható lapokon és
pedig első lépésben jelen hirdetmény
közhitre tétele után haladéktalanul,
az 1915. évi március hó 31-én volt
állapot szerint, azonnal pedig min-
den hónap utolsó napján volt áll-
apot szerint a rá következő hó-
nap 8-adjik napjáig.

Az ezen rendelet ellen vétők
az 1914. L. t.-c. 9 §-a értelmé-
ben 2 hónapig terjedhető elzárás-
sal és 600 koronáig terjedhető
penzbüntetéssel fognak büntet-
tetni.

Arad, 1915. április 10.

Green
főkapitány.